Budapest, 103. sz. Szerdán, septemberi 20. 1848.

KÖZLÖNY,

hivatalos lap.

Megjelenik naponkint egy — országgyülés alatt több — nagy regál iven Előfizetési díj a' folyó év hatra levő 6¼ havára helyben 7, vidéken 8 forint ezüst pénzben. — Előfizethetni Budán, a' kiadóhivatalban (vár, Fortuna-utcza, Jálics-ház 132 sz. a' m. k. egyetem nyomdája mellett), Pesten Emich Gusztáv könyvkereskedésében és az ország minden kir. postahivatalainál. — A' szabott dijú hivatalos hirdetmények és csatolmányok után a' szokott beigtatási és felvételi díjak fizettetnek. A' meg nem szabott díjuak hasábsoráért 5 p. kr. vétetik. Mellyekért eddig díj nem fizettetett, ezután is díjmentesek maradnak. Magánhirdetések nem vétetnek fel.

Rendelet.

Gróf Haller Sándort, ministerelnök előterjesztésére Biharmegyében ideiglenes nemzetőrseregi őrnagyul ezennel kinevezem.

Budapest, september 16-kán 1848.

István, nádor k. helytartó.

Gr. Batthyány Lajos.

A' hadügyministeriumtól.

Főherczeg nádor 's királyi helytartó ő fensége, a' hadministeri tárczához a' hadbiztossági osztály kiegészitéseül ministeri előterjesztés folytán titkárrá Horváth Károlyt nevezte ki.

Kelt Budapesten, sept. 17-én 1848.

Melczer Andor.

Szeth János 62-ik sorezredbeli alezredes és a' honvédzászlóaljak ideiglenes főparancsnoka, utóbbi hivataláról lemondván, helyébe Nádossy Sándor honvédi alezredes neveztetett ki.

E. K. 33.

Besztercze sz. k. bányavárosból a' honvédsereg részére 74 font tépet és pólya küldetett be.

Zombat Antalné és nőrokoni a' haza védői részére egy köteg tépést és kötést ajándékoztak.

Baldacci.

A' hadügyministerium által ezennel közhirré tétetik, hogy a' német ezredeknél szolgáló magyar tisztek, kik a' magyar ezredekbe átlépni kivánnak, folyamodásaikat a' legrövidebb uton, egyenesen ide nyujtsák be.

Budapest, september 19-én 1848.

A' hadügyminister megbizásából
Gombos alezredes.

E. K. 32.

Jegyzéke a' temesvári nemzetőrségi lovas század azon egyéneinek, kik a' sz. tamási és perlaszi ütközetben megsebesültek számára pénzzel járultak p. pénzben.

Lukács János őrnagy 10 ft, Sprung Antal 5 ft, Sailer János 5 ft, Sezter Mátyás 2 ft, Doctorits Lajos 1 ft, Haray M. 5 ft, Berzuder Lajos 5 ft, Schulter Ferencz 1 ft, Fritsch és Lechner 4 ft, Tamásy János 1 ft, Gyorgy András 1 ft, Krayer Miksa 1 ft, Krayer József 3 ft, Mayer József 1 ft, Luntzer Gottfried 1 ft, Kalt József 1 ft, Dugantsi Miklós 1 ft, Krisanits András 1 ft, Stolz Lipót 2 ft, Kratochvil István 1 ft, Hartl Eduard 1 ft, Fiala József 1 ft, Kovaltsik Mátyás 1 ft, Kratochvil Ferdinand 1 ft, Markó András 1 ft, Rohringer András 1 ft, Vlahovsky János 1 ft, Duschanek Jakab 1 ft, Zeller Rupert 1 ft, Juga János 2 ft, Paulich Fernencz 1 ft, Beck Károly 1 ft, Lifka János 1 ft, Schweiber György 1 ft, Gamerith Antal 1 ft, Wolf Solquir 1 ft, Rogl András 1 ft, Navratil Ferdinand 1 ft, Georg Ferencz 1 ft, Kmeth László 1 ft, Dunajsky Henrik 1 ft, Miletz Kálmán 2 ft, Sigmund János 1 ft, Radoszáv Isza 2 ft, Szabady Imre 2 ft, Majer József 1 ft. Szakálázán Vazul 30 krt, Taussig Ignácz 1 ft, Lang Dávid 2 ft, Elter Sebestyén 1 ft, Arzsenovics Pál 30 krt, Mevorich Samu 3ft, Hönig Ferencz 1 ft, Humpfl Jakab 1 ft, Kronetter Mihály 1 ft, Hönig Fridrik 1 ft, Englaender Lipót 1 ft, Knitl Károly 30 krt, Rieger Károly 2 ft, Eckstein Ignácz 30 krt, Spiller Samu 1 ft, Schlichting Ferencz 2 ft, Lichtscheindel István 1 ft, Bresslmeier János 1 ft, Wildenberg F. 24 krt, Kratochvil Ferencz 1 ft, Repper Mátyás 1 ft, Poschreiner F. 40 krt, Plose Ferencz 1 ft, Csapó Ferencz 24 krt, Pofferi János 1 ft. Deisnauer Ferencz 1 ft, Ilajduska Mózes 1 ft, Christ József 30 krt, Munkáts Jakab 20 krt, Rodh János 20 krt, Petrovits Sándor 20 krt, Polák Lipót 20 krt, Strobel József 20 krt, Benó János 20 krt, Puhl József 20 krt, Dolga Ferencz 12 krt, Novák Ferencz 1 ft, Pap Gábor 20 krt, Kohn Mihály 20 krt, Haas János 20 krt, Eck György 1 ft, Mösl Ferencz 1 ft, Ambrosy Károly 20 krt, Marlott János 20 krt, Bertits Alajos 20 krt, Risztó Szilárd 20 krt, Tándori Márton 20 Görlich Mihály 1 ft, Joachim Miklós 20 krt, Semek István 1 ft, Bandl Antal 1 ft, Lipper Gottfried 1 ft, Vracjscek József 40 krt, Krausz Mihály 1 ft, Tóth József 20 krt, Roch György 1 ft, Jankovits 1 ft, Stumpfvoll G. 1 ft, Stumpfvoll J. 1 ft, Stumpfvoll S. 1 ft, Simon Imre 1 ft, Blum 20 krt, Gruber János 1 ft, Hann József 30 krt, Lenner 20 krt, Haidinger Miklós 1 ft, Holner József 1 ft, Matyus András 1 ft, Flock Mihály 1 ft, Baranyi Márton 1 ft, Mayer J. 1 ft, Felix Ignácz 2 ft, Gruber Károly 50 krt, Benvenisky Samu 1 ft, Muth János 1 ft, Osvald György 1 ft, Jenni A. 1 ft, Iglauer 2 ft, Hannstaedter Károly 2 ft. Össessen 150 ft 30 kr.

Baldacci.

E. k. 29.

Jegyzéke azon nemzetőrségi őrnagy- és segédtiszteknek, kiknek fizetése pénzügyminister úr által $\frac{1527 \text{ P.M.}}{5178 \text{ P.O.}}$ sz. a. utalványoztatott.

Czim: Őrnagy	Czim: Segédtiszt	Név	Pénztár, mellynél az illetmény utalványoztatott.	melly: hótól	melly: naptól
—	1	Puxbaum Károly	A budai álladalmi főpénztár	aug.	1
1	—	Zuber Antal			
—	1	Darabanth Ignácz	a' pesti sóhivatal	sept.	1
—	1	Csolnoky Imre			
1	—	Jeszenszky Sándor	verebélyi sóhivatal	aug.	1
1	—	Klobusitzky Ferencz			
—	1	Patay Mihály	tokaji sóhivatal	sept.	1
—	1	Dálnoky Imre	miskolczi sóhivatal		
—	1	Mészáros Lajos	szegedi sóhivatal	aug.	1
—	1	Bene Imre			
—	1	Vanderer Miksa			
1	—	Szilaveczky Ágoston		sept.	1
—	1	Tassy Becz Károly	szolnoki sóhivatal	aug.	1
—	1	Bobory Kálmán			
—	1	Komáromi Istvan	komáromi sóhiv.		
—	1	Renyi György	győri sóhivatal		
—	1	Bene János		sept.	1
1	—	Freiburg Lajos	gácsi sóhivatal	aug.	1
—	1	Horváth Pál			
1	—	Csapó Vilmos	földvári sóhivatal.	sept.	1
—	1	Klimo Imre	vágujhelyi sóhiv.	aug	1
—	1	Burián Imre	szeredi sóhivatal	sept	1
1	—	Gróf Eszterházy Kázmér	pozsonyi 30-ad-h.	aug.	1
—	1	Paulinyi Zsigmond			
—	1	Takáts Ferdinand	n.szombati 30. hiv.		
1	—	Bárczay András	kassai 30-ad hiv.	sept. 1.	
—	1	Jeney József			
—	1	Okolicsányi Lajos			
—	1	Szalá yi Sándor	iglói sóhivatal		
—	1	Ujlaky Ede			
—	1	Vodovszky Mátyás			
—	1	Dessewffy Imre	sóvári sóhivatal		
—	1	Konkolyi Ignácz	sopronyi sóhivatal	aug.	1
—	1	Murmann Károly			
—	1	Noskovits János	ujv. só és 30-d hiv	sept.	1
—	1	Laky Ferencz	pécsi sóhivatal	aug.	1
1	—	Tallián Károly			
—	1	Szinai Lajos	n.-becskereki só h.		
—	1	Szabó Imre			
—	1	Mór Gusztáv	temesvári 30-ad-h.	sept.	1
—	1	Balogh Gáspár		aug.	1
—	1	Parcsetics Zsigmond			
—	1	László Endre	debreczeni sóhiv.	sept.	1
—	1	Gerencsér Mihály		aug.	1
—	1	Böszörményi László			
—	1	Waigli Wilmos	n.-váradi só hivat.	sept.	1
—	1	Mikó György	szathmári sóhiv.	aug.	1
—	1	Szem Adolf			
—	1	Rusicska Albert	körmendi sóhivatal		
1	—	If. Ujhelyi Sándor	tiszaujlaki sóhiv.		
—	1	Gfeller Ferencz	zomborikp.pénztár	sept.	1
—	1	Rozsváry Ferencz		aug.	1
—	1	Szokoly Sándor	lugosi tiszttartóság	sept.	1

Mesterházy István hevesmegyei őrnagy fizetésének utalványozása az egri sóhivataltól szolnoki sóhivatalhoz tétetett át.

Ezen törzstisztek fizetvényei minden hó 20-kán felvehetők.

Baldacci.

A' hadügyministerium következő tudósitást vett: Orsova, sept. 9-kén 1848. A' fegyveres erő összeszedése Oláhországban rosszúl halad: holott az oroszhad ereje Moldvában legközelebb 50,000-rel szaporittatott, és vett hiteles tudósítás szerint, folyó hó 7-ke körül Oláhország ába nyomúlt. Hasonló tudósitás szerint Widdin tájékán 12,000-re menő török hadi sereg gyült össze, és Suleiman pascha, ki az oláhoknak jó reményt adott, a' porta által Taut effendivel felváltatott, ez utóbbi oda utasittatott, hogy az oroszszal egyet értve, a' régi állapotot Oláhországban visszahelyezze

a' távollevő minister megbizásából
Gombos alezredes.

A' perlaszi tábor bevételével september 2-án 1848. történt veszteségünk,

	Ember: holt	Ember: sebesül	Ember: elétéved	Ló: holt	Ló: sebesült	Ló: eltévedt
Hannoverai huszárok	„	2	„	2	„	„
Würtembergi huszárok	1	3	„	7	6	„
Mihály nagy-hg. gyalogság	7	37	„	„	„	„
Honvéd 10-ik zászlóalj	2	12	„	„	„	„
Bihari nemzetőrök	„	4	„	„	„	„
Vadász csapat	3	9	„	„	„	„
Tüzérek	1	2	„	6	„	„
Összesen:	14	69	„	15	6	„

a' távollevő minister megbizásából
Gombos alezredes.

Rendelet

Értésemre esvén, hogy a' porosz herczeg nevét viselő ezrednek azon zászlóaljabeli kilépett tisztei, mel ynek őrnagyparancsnoka b. Kudelka volt, a' legénységet honukbamenetelre izgatják, sőt utilevelekkel is ellátják; minélfogva ministerelnöki meghagyás következtében is rendelem: hogy hazánk minden hatóságai, községei és helységek előjárói, mind azon utilevelet, mellyek b. Kudelka vagy tisztei által kiadattak érvényteleneknek tekintve az azokkal ellátott egyeneket, mindenünnen, a' hova mennek, zászlóaljukhoz visszautasitsák.

Kelt Pesten, sept. 19. 1848.

Orsz. rendőri hivatal igazgatója
Hajnik Pál.

A' képviselő háznál teremőrré Ecsedi Jánost nevezem ki.

Pest, sept. 18. 1848.

Pázmándy Dénes m. k. elnök.

Gr. Széchenyi István *)

Az ujabbkori események váratlan kifejlései és rendkivüliségei minden érző kebelre mondhatlan hatást gyakoroltak. Nincs köztünk senki, kinek lelkülete azok által kisebb nagyobb változást ne szenvedett volna. És még korán sincs vége a' drámának! senki sem számithatja ki, miként jutand el, az átalakulás vészteljes viharai közt, az uj aranykor élvezéséhez. Nert a' sors nem szokta bőcsón adni javait, egyeseknek ugymint nemzeteknek. Szerencsés az, ki cum mente sana in corpore sano, juthatand el, a' mindnyájunk által buzgón óhajtott, de csak becsülletteljes úton kivívandó béke oasisához. Ezen szerencsében fájdalom! nem részesülhete hazánkfiainak legnagyobbika 's átalakulásunk legrégibb hőse gr. Széchenyi István, ki élete legfőbb feladatául tűzé ki, boldognak és nagynak látni e' hont, az olly rég 's olly sokkép zaklatottat.

A' nehány hónap előtt kifejlett világrenditő események, mellyek által egy egész lap fordult meg Europa sorskönyvében a' nagy férfiú folytonos küzdelmek közt lévő elméjére megrázó hatással voltak, 's felszólitatván ő is, nemzetünk életbárkájának vezetésére, aggodalmai nőttön nőttek, midőn látta, minden emberi kiszámitások csalékonyságát, 's midőn látta miként esküdt öszve ármán és cselszövény, árulás és gazság, az olly szerencsésen kivivott szabadság megbuktatására. A' naponkint vészteljesben tornyosodó felhők, imádott hona láthatárán, viszszatükröződtek lelkében, 's ő ki a' béke olajágával ohajtá legyőzni hazánk deamonait, borzasztó sejtelmeket érze keletkezni keblében, midőn az alacsony udvari cselszövények és ármányok által gyujtatott polgári háboru lángjai csapkodni kezdének az egekre, 's pusztitani szép hazánk virágzó határait. Lelkének folytonos feszülésben volt húrjai lankadni kezdének, 's ő ki hona javáért olly fáradhatlan tevékenységet tanusitott, ki nem

*) Ezen czikk felvételére minden hirlapszerkesztők tisztelettel kéretnek.

olcsó szavakkal, hanem nagy tettekkel bizonyitá be jelleme valóságos becsét, naponkint szenvedőlegesb szerepet kezde játszani.

Bizodalma a' magyarok istenében csökkenni kezdett 's a' láthatár, mellyen epedve várjuk mindnyájan, nemzetünk nagyságának fénysugárait fellövelleni, előtte naponként sötétebb homályba merült. Mint kinek lelke a' legborzasztóbb vészjóslatokkal teljes, úgy nevekedének a' nagy férfiú szorongásai és nyugtalanságai. Családja pár hét előtt nyári lakába költözött, 's ő ezen lelki levertségben magára hagyva az aggodalmak és szorongattatások kinjai közt élt, 's minden kedvetlen hir, minden nemvárt esemény, mélyen megrezzentette keble húrjait.

Az annyi küzdelmek közt rendithetlen hős, ezúttal ingadozni kezdett. Folytonos álmatlan éjjeli virrasztásai közt nem látott ő egyebet mint rémképeket, mellyek ellen lelke diadalt vívni ki képes többé nem vala. És ezen lelki küzdelmekhez azon gondolat csatlakozott legkinosb hatással, hogy imádott hazája veszedelmének legfőbb oka ő maga, ő ébresztvén fel a' nemzetet százados álmából. Ha magas lelki ereje legyőzé is ottan ottan a' tulságos képzeletek 's kinos gondolatok furdalásait, annál nagyobb rohammal támadák meg azok egész valóját, 's a' legkeserűbb kitörésekre nyujtának alkalmat. Illyenkor minden józan előterjesztés, minden nyugtató szó sikertelen volt. Az étágy már régóta elhagyá.

Folyó hó 4-dikén kijelentém a' grófnak, hogy ha egészségét vissza nyerni kivánja, innen tüstént távoznia kell; hogy gyógyulásának mulhatlan feltétele, mennél távolabb menni a' fővárostól, hol minden szó, minden hir, minden találkozás, csak nagyobb zavarba hozza elhangult lelki tehetségeit: de a' gróf nem vala hajlandó az üdvös tanács elfogadására. Nem akarta hinni, hogy beteg. Az ingerültség pirjával festett arczot mutató tükör folytonos csalódásban tartá őt. Csak következetes sürgetések, többszöri szándékváltoztatások után szülének végre benne elhatározást. Másnap (kedden) csakugyan kocsira ült a' gróf társaságomban, nem határozva még el hova és merre, de Buda alig vala hátunk megett, 's már a' gróf leszállt, vagyis inkább kiszökött a' kocsiból, kijelentvén hogy nem megy egy tapodtat sem; hogy vissza tér Pestre; hogy mint minister helyét el nem hagyhatja, 's hogy ő együtt kivan veszni ha kell, hontársaival. Csak erélyes sürgetések után, sikerült őt reá birni, hogy ismét kocsiba üljön. A' haladás azonban csak nevelé a' gróf sötét melancholiáját. Szüntelen hazája szerencsétlenségét emlegeté, 's egész komolysággal fejtegeté, mikép nincs többé menekülés nemzetünkre nézve. Beteg képzeleteinek tükrében, már látta ő hazánk fővárosát ellenséges vad csordák által elpusztitva; a' század egyik legpompásabb mesterművét, a' budapesti lánczhidat, a' hullámok mélyébe temetve, 's mint Marius Carthago düledékein, ugy képzelé ő magát elpusztult hazája romjain. És mikor a'szerencsétlen grófot meglepi az eszelősség haragja mint Esquirol a' dűhöt nevezi — az eltorzult arcz barázdáin gyakran a' kétségbeesés keserü könyei görgedeznek le. — Illyenkor gyakran megkisérté őt az öngyilkosság daemona is, de lelki ereje nem engedé lesülyedni őt, a' rosz játékosok ezen utolsó menhelyéhez, mint Napoleon nevezé. Ellenben számtalanszor nyilvánitá mi örömmel ölelné a' halált, mint ki már gyógyithatlan, 's ki többé hazájának hasznos tagja nem lehet. 'S mi lelki szenvedéseit a' legmagasb fokra emeli, az azon vallásos tulingerültség, melly a' szemrehányások keserű fulánkjait, mérges nyilakká változtatja.

Illy leirhatlan kinos lelki gyötrelmek közt, mint a' gróf sokszor nyilvánitá, többszöri huzakodások és ellenszegülések után, 's a' legdühösb rohamok gyakori kitörései közt, de még is szerencsésen jutottunk Döblingbe, hol őt további orvosi felügyelés alá adtam át. Vérző szivvel hagyám lelki küzdelmei közt hazám nagy polgárát, távol kedvelt családjától, 's idegen arczoktól környezve, kik nem értik lelke magas vágyait, 's nem osztoznak keble nemes érzelmeiben.

Mint a' nemes gróf házi orvosa, kötelességemnek tartottam, mind ezt némi részletességgel közölni a' közönséggel, különösen azon gyöngédtelenek irányában, kik felejtve nagy hazánkfiának halhatatlan érdemeit, felejtve hogy ő ujjászületésünk történetében, olly fénypontot foglal el, nem átallották őt, kit lelánczolt Prometheusként, hona vészteljes sorsáni kétségbeesése, mardosó féreg gyanánt gyötör, alacsony gunyaik, gyanusitásaik és rágalmaik tárgyául tüzni ki.

Hazánk, melly nagy férfiakban olly szegény, mint tétlen szóhősökben gazdag, méltán fájlalhatja egy olly fiának szerencsétlenségét, kinek keble tettdus életének minden perczében, csak hazája dicsőségeért 's boldogságaért dobogott, ki ezért annyit áldozott, mint századok lefolyta alatt egy magyar sem, 's ki most is ezer örömmel váltaná meg élete árán, hona megszabadulását.

Megis vagyok győződve, hogy hazám nemesb keblü polgárai közt nincsen egy sem, ki a' nemes gróf halhatatlan érdemei iránti hálaérzetében, buzgón ne ohajtaná, hogy a' honunk egén borongó sötét felhők minélelőbbi szétoszlásával, oszoljanak el a' gróf lelkéről is azon sötét felhők; mellyek most annak tehetségeit olly kinos zsibbadásban tartják, 's hogy a' gróf léphessen fel ismét minélelőbb a' nagy tettek azon szinpadára, mellyen ő annyi éveken át, olly fénytárasztva működött 's mellyen őt minden honszerető polgár, olly bús szivvel nélkülözi.

Balogh Pál.

Nemzeti gyülés.

Előleges közlés a' képviselőház sep. 19-ki üléséről.

A' tegnapi jegyzőkönyv olvasása után az elnök bejelenté a' háznak, miszerint Rosenfeld József, Smied Henrik, Fridenfels Jenő, Bransch Mihály, Snell József és Fabinyi Frigyes követ urak, követi lemondásukat benyujtották; mire a' ház elhatározá, mikint bármelly követ lemondását elfogadni tartozik ugyan, de mind addig mig helyébe, választó kerülete részéről más nem küldetik, állásáról lemondó követ a' képviselőházból el nem távozhatik, ha csak mint szökevény tekintetni nem akar. — Ezt, az illető 6 követre szavazás utján, mondá ki a' nevezetes többség. Ezen hosszasabb vitatkozást előidézett tárgy után a' ház szabályainak értelme szerint, Erdélyt illetőleg a' már elfogadott t. javaslat olvastatott fel, 's fogadtatott el. Ezután ezen, 's a' pest-kolozsvári vasut tárgyábani t. javaslat a' felsőházhoz rendeltetvén átküldetni, a' szőlődézma tárgyaltatott.

Pótlékközlés.

Dobay Hugo, sárosmegyei képviselő urnak a'Közlöny ben röviditve közlött nyilatkozata: Bátor vagyok Pestmegye érdemes képviselőjét felszólitani, honnét veszi, ebbeli tudomását, a' sárosmegyei népességre való nézve, miután megyémben 2 évek leforgása alatt az inség és egyéb sulyos betegségek következtében 30,000 ember meghalálozván, ezen számot minden esetre levonatni kivánom, különben megyém szerfeletesen terheltetnék, azt hiszen, hogy a' ház ezen méltányos kivánatomat teljesitendi.

LVI-ik ülés a' képviselőházban sept. 18-án reggeli 10½ órakor; elnök: Pázmándy D.; Tárgy: a' nemzet- 's Európához nyilatkozványok sürgetése; törvényj. az urbériségi kármentesitésről. —

Az ülés megnyil'ával olvastatik a' tegnapi jegyzőkönyv, melly a' ministerelnöknek a' 8-ik minister ki nem nevezése iránt tegnap adott felvilágositásának hozzátételével hitelesittetett.

Szentkirályi Mór: Tisztelt ház! A' ministerelnök a' hadi tárczával, mellyet hadügyminister távollétében, illetőleg most már hadügyminister nem létében közvetlenül kezel, 's ennek folytában a' haza védelme iránt teendő intézkedések által különösen e' perczben annyira el levén foglalva, hogy az ülésben nehezen lesz ideje megjelenni, azért engem bizott meg, hogy a' ház eleibe terjesszem egy kérését azon törvényjavaslatot illetőleg, melly tárgyalás alatt van, t. i. a' ministerelnök inkább ohajtotta volna, hogy azon elvek, mellyek szerint a' megváltás történik akkor állapittattak volna meg, midőn már a' kármentesitési tárgyak az országban átalánosan meg lettek volna becsülve, hogy az adatokból lehetett volna abstrahalni azon elvet, melylyet a' törvényhozás alkalmazni jónak vél. Miután azonban a' törvényjavaslat feletti tanácskozás már annyira haladt, 's azt a' ház átalánosságban elfogadta, a' ministerelnök nem ohajtja, hogy ezen törvényjavaslat feletti tanácskozás felbe szakasztassék, hanem bár mikint fog tetszeni a' háznak azon törvényt megalkotni, ő a' szerint fogja kötelességének ismerni azon törvény végrehajtását is, csak azt kéri, hogy midőn a' törvényjavaslat feletti tanácskozás be lesz fejezve, egy ℓt méltóztatnának elfogadni, mellyben meghagyassék a' ministeriumnak azon elvek nyomán kidolgozni egy tervet, melly szerint a' kamatoknak fizetése és a' tőkék törlesztése a' status által eszközöltessék, 's ezen tervet terjessze a' legközelebbi országgyülésre.

Elnök: Az gondolom ez az utólsó ℓ lenne, 's midőn az egész törvényjavaslat tárgyalva lesz, adja be szerkezetben.

Hetyei István: Én figyelmeztetni akarom a' házat egy inditványra, melly már többször meg volt téve, de mindannyiszor foganat nélkül elhangzott, arra t. i. hogy igen üdvös és hasznos volna ezen vészes perczekben, ha a' képviselőház a' nemzethez egy hatályos proclamatiót bocsátna ki, 's ennek kidolgozását nem választmányra, hanem egyes egyénre kivánnám bizni. Kérem a' házat, méltóztassék figyelembe venni 's annak szerkeztését megrendelni.

Dedinszki József: Azt gondolom leghatályosabb proclamatio lenne, ha a' bübéri viszonyok megszüntetésével minél inkább sietnénk, mert e' nélkül akármi proclamatiónak sem lesz sikere.

Ghiczy Kálmán: Van egy választmány kiküldve, melly ez iránt már értekezett is, 's a' tisztelt ház figyelmeztetése következtében kötelességének fogja tartani azon munkálatot minél előbb elkészitni.

Nyári Pál: Mind meg fog történni, 's megis történhetik a' proclamatió, hanem ez a könnyü vége a' dolognak; a' nehezebb pedig az mint itt megemlitették, hogy a' népet tettel kell meggyőzni, — 's nem szóval — arról, hogy a' kimondott egyenlőségi elv valóság. 2-or igyekezni kell, hogy a' katonaság azon mennyiségben, mint a' ház megszavazta, minél előbb kiállittassék. Tehát a' küldöttség járjon el, és mutassa be a' proclamatiót, a' ház pedig tegyen olly intézkedéseket, hogy azon határozat, mellynek következtében a' katonaság kiállittatik, ugy a' kiállittandó mennyiségnek felosztása is minél előbb kinyomva szét küldessék, hogy mint ministerelnök mondta, az itt ajánlottak közül biztosokat nevezvén mindjárt foganatba vehesse. Arra szólitom fel tehát az elnököt, hogy azon jegyzőkönyvnek ugy a' hozzá tartozó adatoknak is kinyomását siettesse. Ugy gondolom ministerelnök ur nem veszi rosz néven, hogy nem ő reá bizzuk a' kinyomatást, mert ez a' ház határozata. Igen sokan lesznek, kik nem is várják, hogy hivatalosan küldessenek ki, hanem tüstint hozzá fognak. Arra szólitom fel az elnököt, tegye meg az intézkedéseket, hogy azon határozatot minél előbb megkaphassuk.

Elnök: Meglesz, hanem hozzá kell tenni, hogy minden 127 lélekre esvén két ujoncz, a' ház határozata szerint egyik vagy másik hatóságra esik ennyi és ennyi.

Lukács Sándor: Különbséget teszek az Európához, és a' nemzethez intézendő proclamatiók közt. Midőn a' ház elhatározta, hogy Európához proclamatio készitessék, akkor azt mondta: hogy a' dolgok fejleményére várakozni kell. Jól van, tessék várakozni hetekig holnapokig, de hogy a' nemzethez intézendő proclamatióval egy óráig sem lehet várni, az tény. Szégyen gyalázat, hogy Jellachich a' magyarországhozi proclamatióval megelőzött bennünket miszerint ő mondja ki, hogy ő a' király nevében jön, a' nép szabadságát nem akarja elnyomni, hanem inkább erősitni. Ez által azon tiszta és igazságos tért, mellyet a' nép előtt a' törvényhozásnak kellett volna elfoglalni, kibocsátottuk kezünkből, 's nem tudom, lesz-e hatalmunkban megfogni a' gyeplőt ott, hol megfogni kellett volna, hogy e' nemzetgyülés iránt bizalom legyen. Megvallom a' legnagyobb elszomorodással mint magán ember és mint képviselő szólok a' tisztelt ház előtt, mikor látom, hogy a' reactió minden oldalában a' hazának a' legkevesebb retorsióval tálálkozik; 's midőn látom, hogy a' reactio minden oldalában a' hazának mindég cselekszik, a' törvényhozás pedig ellene legkevesebbé cselekszik, megvallom akár a' ministerium részéről, akár a' ház hidegsége, vagy hanyagsága részéről történik, ez olly veszedelmes lépés, de mondhatom nemzet elleni bün, melly a' nemzetnek sirját fogja megásni. Azért inditványozom, hogy a' nemzethez intezendő proclamatioval, mellyben Jellachichnak gazsága, és a' camarilla minden incitatiónak kifejtése foglaltassék, egy óráig se késsünk, és azt az ország minden vidékén millio példányokban kell szétosztani, mert máskép mikor mi e' részben kötelességünket mulasztottuk, az ellenségnek a' legtágabb kaput nyitottuk, hogy a' haza leghübb lakosait a' törvényhozás ellen felizgassa. (Helyes.)

Nyári Pál: Épen azért javasoltam, hogy ezen proclamatio ne csak tény, hanem valóság legyen. Keresztül kell menni azon törvényeken, mellyekre még tegnap előtt megmondtam, hogy a' háznak permanens ülést kell tartani, 's nem kell eloszolnia, mig azon keresztül nem mentünk. A' főelvek megvannak állapitva még martiusban, azoktól távozni nem lehet. azok alapján kell keresztül menni az egésznek, és a' háznak ezen határozatát az egész országban közönségessé kell tenni. Higyjék meg önök ezen háznak nincs annyi bizalma, hogy puszta szava elégnek tekintessék, de elégnek fog tekintetni a' határozat, a' tett. Ennél fogva azt tartom, a' proclamatio készittessék, mi pedig menjünk azoknak elhatározásába, mellyekre nézve már permanensnek nyilvánitottuk ülésünket, igy fog beváltatni az, hogy az igéret nem puszta igéret hanem valóság lesz. (Helyes!)

Barthos Ede: Szinte azon véleményben vagyok, hogy a' hübéri viszonyokat törvényileg is meg kell szüntetni, 's pedig minél előbb, ha nem épen azért, mivel a' ház egypár nap előtt meggyőződött, hogy a' népnek ideiglenes megnyugtatására elég azon határozat, mellyet hozott, nem látom által, mért kellene felfüggeszteni a' proclamatio kiosztását. Azt tüstint ki kell nyomatni és kiosztatni.

Elnök: A' proclamatiokra nézve megjegyzem, hogy csakugyan az a' baj, hogy választmányra van bizva, mert 4—5 ember közül egyik vagy a' másik elfoglalva lévén, a' ház által fogja látni, hogy én magam a' proclamatio szerkesztését nem csinálhatom. Már összejöttünk egyszer az elvek meghatározása végett. Azt gondolom ezen 5 ember közul kettőre kell bizni, egyikre a Európához, másikra a' nemzethez intézendő proclamatiot, 's akkor lesz belőle valami (Kossuth, Pázmándi). Ki fogom jelenteni Kossuth urnak a' ház azon kivánatát, hogy leginkább őtet ohajta ák annak teljesitésére. Az Európához szóló nem ollyan sürgös, hanem a' Magyarországhozi szükséges.

Haller Sándor: Kivánom, hogy a' Drágos által beadott törvényjavaslatokat minél előbb méltóztassanak tárgyalni, hogy a' nyugtalankodó románokat is meglehessen nyugtatni.

Elnök: A' törvényjavaslat beadatván, az ki fog nyomatni, most menjünk napirend szerint, 's ugy előbb fogunk czélt érni.

Farkas Károly igazoló választmányi előadó olvassa az igazoló választmánynak Szidor Ferencz nyitramegyei galgóczi kerület képviselője megválasztása iránt lefolyt vizsgálatróli véleményét, melly szerint azon kerületben uj választás lenne rendelendő 's egyszersmind Szidor Ferencz 95 pft 's néhány krajczár költségekben elmarasztalandó. (Elfogadjuk.)

Elnök. Ez ellen nem levén senkinek észrevétele, a' választmány véleménye elfogadtatik.

Nozdroviczki: A' hosszu beszédeknek ideje lejárván, én igen rövid akarok lenni (halljuk). A' szőlődézsma egy országos határzat által eltöröltetett. Én ezen határozatot tisztelem 's meg vagyok győződve, hogy hozatalára illy körülmények közt, mint a' mostaniak, nagy szükség van, hanem más részről meg kell vallanom, hogy ezen határozat engemet nem elégit ki, sőt aggaszt, mert ugy vagyok meggyőződve, hogy e' határozat azon felső vidékekben, hol szőlőhegyek nincsenek 's dézsma nem létezik, a' népet nem hogy kielégitené, hanem inkább elégedetlenséget okoz, 's azt fogja hinni a' nép, hogy az országgyülés azon felső vidékek érdekeit egyenesen és szándékosan mellőzte el. (Hiszen tárgyalni fogjuk.) Én bensőleg meg vagyok győződve, hogy ez nem történik, mert tudom, hogy a' törvényhozás szinte igazságos akar lenni, hanem ha igazságos akar lenni, akkor mindenesetre szent kötelessége a' törvényhozásnak azon lenni, hogy mások érdekei ne sértessenek meg. Ennélfogva azt tartom, miután itt országos határozat által kimondatott, hogy a' szőlődézsma megszüntetik, gondolom, hogy a' felsővidéki népnek megnyugtatására oda kellene még tenni, hogy nem csak a' szőlődézsma, hanem az irtványföldek után járó dij, és minden ugynevezett kisebb királyi haszonvételek megszüntetnek. (Menjünk napirendre.) Méltóztassanak megengedni, kötelességemben áll véleményemet előadni; az mondatott itt hogy felette szükséges miszerint a' szőlődézsma eltöröltessék, mert itt a' szüret ideje. Igaz, ez szükséges volt; ennek következtében azt mondom, felette szükséges a' felsővidékiek részére, hogy az irtványföldek után járó dézsma is el öröltessék, mert itt van sz. Mihály napja, a' mikor a' dézsma talán erőhatalommal is be fog hajtatni; ez tehát igen méltányos és igazságos.

Papfalvy: Minthogy a' bűbéri maradványok eltörlése szőnyegre kerülend nem lehet elkerülni, hogy a' hazában vannak olly városok 's helységek, mellyek uri jog elismeréseül bizonyos dijt fizetnek, mellyek hasonló cathegoriába jöhetnek, tehát eziránti inditványomat irásban ezennel benyujtom. (Napi rendre.)

Elnök: Mysz Károly Brassóváros követe eltávozásra kér engedelmet, miután epemirigyben családjából többen kihaltak. Aidinger Pál képviselő szinte néhány napra el akar távozni. (Nem lehet mind elereszteni.)

Bartos Ede: Aidinger Pálnak körülményeit én tudom; ő otthonn most igen szükséges egyén, kivált a' katonaállitásnál.

Elnök: Tehát hazamenetelök megengedtetik. Most átmehetünk a' napirendre. Az urbériség kármentesitéről szóló czikk 2-ik ℓ-ának a) pontja el van fogadva, valamint azon elv is, hogy ezen pont után szerkesztessék egy uj ℓ, melly intézkedjék a' magokat örökösen megváltott községek vagy pedig egyesek kárpótlásáról, vagyis inkább arról, hogy ezeknek fenlévő adósságaik a' status által vétessenek át. Most az a' kérdés, hogy van itt szerkezet, melly azt mondja, felvétessék általánosan az urbérnek behozatala óta, — a' másik szerkezet, a' melly mondja 1832 óta, van 1836 óta, van 1840-ki törvénynél fogva — ezt kell a' háznak eldönteni.

Csiki Sándor: A' mi ezen kérdések közül az elsőt illeti, én ugy emlékezem reá és ugy tudom, hogy tegnapi napon az elnökség által az első kérdés jelesen, hogy az urbér behozatala óta számittassék-e azoknak az örökváltság utján megváltott terheknek a' status által történendő kármentesitése megtétetett, erre nézve a' szavazás megtörtént; ha tehát megtörtént, egyes értelmem szerint itt ezen kérdést többé uj szavazás tárgyává tenni nem lehet. Azt hallottam emlittetni, mikint azok, a' kik erre a' kérdésre szavazataikat felállással nyilvánitották, nem értették, hogy mi forog szőnyegen. Ennek kimondása következtében, melly egy követtársam szájából jött ki, meg kelletik jegyeznem, miszerint igen is értették, én legalább igen értettem, hogy mi foglaltatik benne; én nevezetesen azt értettem, mikint ha a' ház olly határozatot hoz, hogy az urbér behozatala óta számittassék a' magokat örökösen megváltott jobbágyoknak status általi kármentesitése — ebben olly sok foglaltatik, hogy majd kivihetetlenné válik, 's ollyanná a' minőnek semminemü sikere nem lesz, és igy a' kármentesités eszméje is elölettetik általa. Tisztelt ház! de nincs is értelme ezen szónak, hogy az urbér behozatala óta, mert mikor hozatott be? Mária Terézia alatt 1764.? én azt mondom sz. István ideje óta. Nézzük meg Kálmán király I. könyv. 19. czikkét; van legalább is 70—80 czikk minden király alatt 1300- 1400- 1500-ban, mellyek a' tartozások minősége, a' költözések megrendelése, a' személyeknek uri hatalom alatt létéről intézkednek. Mária Terézia alatt nem történt egyéb mint rendbeszedése azon intézkedéseknek, mellyek különféle királyok ideje óta az urbérről hozattak némi kis módositásokkal. Igy tehát ha arra akarnánk kiterjeszkedni, majd ollyan jönne ki belőle, a' mellyet emberi tehetség a' legjobb akarattal sem lenne képes sikeresiteni. Azt tartanám tehát legczélravezetőbbnek, hogy a' hol már egy-

szer megtörtént a' megváltás 's kifizettetett a' váltságbér, az kifizetve van, 's oit többé kármentesitésnek helye ne legyen, hanem a' melly adósságuk fenmaradt 's még fizetendő lenne. az lenne csak a' váltság tárgya, de a' tisztelt ház már határozatot hozott, 's az előtt meg kelletik hajolni; tehát ha következetesek akarunk maradni a' határozathoz, nem terjeszkedhetünk tovább, mint az 1840. törvény, melly az örökváltság megtörténhetését biztositja.

Luzsinszky János: Ezt illetőleg, már szavazás történvén meghozatott a' határozat. Én a' mellett maradok

Frideczky: Figyelmeztetem a' házat, midőn Nyári Pál megtette inditványát. hogy azon egyesek és községek, mellyek az 1840. törvény jótékonyságánál fogva magokat örökösen megváltották, szintugy tekintessenek, mint a' kármentesitendő földesurak. akkor két vélemény volt Egyik kivánta, hogy a' kármentesités 1836 óta számittassék, másik 1840 óta kivánta, 's ezen két vélemény concentratio ára ismét Nyári Pál egy inditványt javaslott, a' melly összevonja a' két eszmét. t. i. hogy az évet ne nevezzük meg, hogy 1832 vagy 1840, hanem csak azt mondjuk ki, hogy az urbér behozatala óta. 's ugy tudom emlékezetem szerint hogy a' ház Nyári Pál ezen inditványát akkor elfogadta (nem fogadta!) én ugy emlekezem. 's azt hiszem, az egyszeri szavazás utan nem lehet másodszor is szavazni, mert a' kétszeri szavazás által következetlenségbe jönnénk. Engemet tökéletesen megnyugtatna, ha nem tennők ki általánosságban, hogy „az urbér behozatala óta", hanem határozottan a' Mária Terézia idejében behozott urbér óta kármentesittessék. (Szavazunk! mások: két szer nem szavazunk!)

Budai Andor: Ebben a' kármentesitési kérdésben sokan azt mondják, már lett volna tegnap határozat. Ne ereszkedjünk ezen kérdésbe, mert az elnök nyilván kimondta, hogy ő határozatot nem mondott; menjünk tehát a' kérdésre es fejtsük ki a' kérdést. Méltóztatnak tudni, hogy az 1848 12. t. cz. 9. § a áll pitotta meg a kármentesitést; ettől tehát visszalépés nem lehet, 's a mennyiben ezen törvény azon községeket is biztositotta, mellyek már örökváltságot kötöttek, visszalépés itt sem történhetik, igy hát a' stadiumra, az aerára, az időre nézve. a' mennyire kiterjesztetett ez volna a' kérdés. Azt mondom e' tekintetben, hogy ha 1840-től kezdenénk, igazságtalanságot követnénk el, mert ezáltal azt mondanók ki, hogy azelőtt nem lett volna szerződés, pedig volt; ha 1836 tól kezdenénk, ekkor is igazságtalanságot tennénk; ha az urbér kezdete óta tennénk, ekkor még inkább, mert az előtt is volt urbér, 's valóságos értelemben volt a' mióta csak az állandó katonaság felállittatott. t. i. 1715 óta. Hanem a' mennyiben az igazságügyminister a' hübéri viszonyok tekintetében beadta a' törvényjavaslatot ott az életbe már bejött elidősödési időszakot vette fel, t. i. a' 32 évet, ebben leginkább megnyughatnánk, mert a' 32 évet már ugyis elidősültnek vélvén, ahoz mintegy hozzászokván a' magyar elem, ha elfogadnók legigazságosabbb lenne, mert a' kárpótlást azon értelemben véve fel a' mint van, én is Csiki képviselőkint azon értelemben veszem, hogy a' kik valóságosan kárt szenvedtek, mivel a' kik már kifizették 's kiknek adósságaik sincsenek, azoknak káruk sincs tehát az egyesekre nézve sem terjeszteném ki, mert azoknak valóságos káruk nincs, hanem felvéve egyes eseteket, p. o kiki a' maga megyéjéből. az illy községekben többnyire ugy szoktak történni az örökváltságok, hogy az egyességet az előjárok kötik, 's ezen egyesség szerint megállapitott summára nézve fundusul szolgál a' megváltott urbériség; s ezen fundusra veszik az adósságot Már most ezen fundus elenyészett. tehát az adósságot nincs miből fizetni, természetes, hogy p. o. Patakvárosát felvéve, hol mintegy 80 ember az előkelőbbek közül különösen 1835-ben megváltván magokat, a' két város — t. i. Nagy- és Kispatak — a' dézma a' szőlő 's egyéb urbériség megváltására nézve költsönt vettek fel, most kimondván a' törvényhozás — a' mi épen azon kölcsönnek alapja volt — hogy a' dézma 's egyéb urbéri tartozások megszüntetnek, következése az lett, hogy a' lakosok semmit nem fizettek. 's a' város mégis kifizette adósságát, de azért a' felvett kölcsönt viszafizetni tartoznék. Ennélfogva én a' törvényt igy formuláznám: „Az 1848. 12. t. cz. 9. §-ának értelmében az 1816-i év óta — mert itt a' 32 év — örökváltság szerződéseket kötött községek fenlévő adósságaikat az urbéri kárpótlás összegeig szintén az állomány veszi át, adóssággal nem terhelt illy községek ezen czim alatt az állományon követelést nem formálhatván."

Bezéredi László: Az ellen tiltakozom, mit Frideczki mondott, mintha elfogadtatott volna Nyári inditványa, mert elnök ur többször kijelentette, miszerint ő felkiáltások után végzést kimondani nem fog, hanem csak felállás után, ez pedig nem történt. —

Kazinczy Gábor: Azt hiszem, hogy olly intézkedéseknél, mellyek egy történetileg kifejlett organismusba élesen bevágnak, legczélszerűbb a' törvényhozásnak a' status quo-t venni fel, mert a' régi formák 's történetek bolygatásával több érdekeket sértegetne és folytonosan.

Ezen elvet azon időben is, midőn az ősiségről volt szó, tartottam leghelyesebbnek, legczélszerűbbnek és legigazságossabbnak t. i. a' „sicuti possidetis" elvét.

Ha a' történeti térre lép a' törvényhozás, azon körvonalat, melly-lyen tul menni nem lehet vagy nem kell, 's mit tekintetbe venni kellene, eltalálni nem áll mindig hatalmában.

Azt mondják: hogy ne vegyük fel a' „status quo-t". És én azt mondom: hogy a' törvényhozás terjeszkedését misem fogja más egyéb körvonalozni. Tudjuk: hogy nem csak az urbér behozatala után, hanem történtek a' 17-dik, sőt 16-dik században is megváltások, kérdem: mi igazság van abban, hogy azokra nézve kárpótlást nem nyujt a' status, kikre a' Mária Teréziai urbérnek előnyei sem terjesztettek ki?

E' téren nincsen alap, hol lábát megvethetné a' törvényhozás; nincs másban, mintha azon korszakot mondja ki határpontul, mellyben a' törvényhozás a' megváltás eszméjét kimondá. 'S ez az 1841-diki év. —

Tekintetbe kell venni azt is: hogy addig, mig egyeseknek szabadságot adva intézkedünk, ne terheljük tul a' statust; és hogy midőn Magyarország álladalmi élete megszületett, ne tegyük egyszersmind lehetlenné tovább fejlesztését. 'S igy, ha a' törvényhozás századokra vissza megy, észre fogja venni, hogy individuális szabadságot oszta látszólag, de egyszersmind megölt az álladalom' életét. —

Vegyük ide, hogy Erdélyben, még urbéri törvény mai napig sincs, vagy legfölebb a' közelebbi törvényhozás által mondatott ki: már most, hogyha az urbér behozatalát mondja ki a' törvényhozás biztos határpontot sem talált; ellenben az 1841-ki év kimondása olly határpont leend, mellyre a' törvényhozás további intézkedéseit biztosan fejleszthetőleg állapithatja. (Tetszés.)

Haczell: Én csak azon visszásságokat akarom a' ház előtt felhozni, mellyek azon határozatból következendnek:

Azon községekben, mellyek magokat a' törvényhozatala előtt megváltották létezik egy szegény néposztály, melly csekély urbéri vagyonát névszerint váltotta meg 's mivel a' váltságdijt lefizetni képes nem volt, olly tetemes váltságbeli adósságok alatt nyög, mellytől reményük sem lehet menekedni, ha csak a' status segitő kezekkel közbe nem jön.

Hogy azon igazságtalanság, melly ezen nyomorult népen történt, ha ez az urbéri váltságba a' status által nem segittetnék, annál jobban kitünjék; engedjék meg önök a' tényeket egymással szembe állitani. —

A' consolidált és lengő statuspapiros kamatjai, minekutána tudjuk: mit hoznak a' statusjavak, kétségkivül ezeknek jövedelmei által nem fognak fedeztetni. De fedeztessenek bár más statusjövedelmekből, ezeknek a' kármentesitésre lett fordidások által a' statusköltségeknek fedezésére minden esetre az adónak kell szaporodni, s ebből következik:

Hogy azon szegény nép — mellynek magát megváltani csak adosságok csinálása által sikerült, nem csak ezen terhek alatt nyögnek továbbra is; de a' most kármentesitendő aristocratiának járandó összegét másokkal együtt egyenlően kellene neki fizetni. — továbbá. mi lenne még a' következése ezen fonák eljárásnak? az, hogy midőn a' status olly községeket, mellyek olly vagyonosságuk mellett talán a' reájuk eshető váltságdijt képesek lennének maguk is lefizetni most ujra segitené. megváltván a' még rajtok fekvő minden terheket, azon szegényeket pedig, kiknek fizetésrei kép elenségük a' reájok több évektől sulyosan nehezült adósságból világosan be van bizonyitva, továbbá is minden segitség nélkül nyögni hagyná, midőn a' gazdagabbak ingyen jutnának birtokhoz. — Azon község, mellyet képviselek gr. Károlyi és Dessewffy családoktól megváltván magát, nem ugyan a nevezett családoknak, de az ezek kifizetésére felkölcsönözött összegekkel sok másoknak tartozik, ezen tartozások nagyrésze, a' szegény urbéri és pásztos zsellérekre nehezül, kik a' reájuk esett váltságdijt megfizetni képesek nem voltak, már ha ezeknek a' status váltságdijkat át nem veszi. 's tartozásuk lefizetésére szorittatni fognak, nagyobb része illyen szegény népnek földönfutó lesz; mert a' váltságdij olly nagy, hogy némelyiknek minden vagyona a' váltságdijra fölmenne, igy p. o. egy pásztos zsellér urbéri tartozása volt egy arany, 's ennek tőkéjét 20 aranyal tartoznek lefizetni, ezen 20 aranyat nemcsak zsellértelke, de reá épült csekély házával sem képes kiegéziteni. Uraim! Kossuth pesti képviselő néhány hónapok előtt Pozsonyban, keves hetekkel pedig Pesten e' szószékről mondá e' nemzetnek: ha van még a' hazában egy sajgó kebel, melly sérelmeinek orvoslását reményli; várjon csak keve et 's megjövend a' váltságórája. ime most felhivom önöket, ott vannak ezeren a' sajgókeblek, várták, 's nem panaszkodtak; de ha vélek most illy igazságtalanság történik, panaszt emelendnek isten 's önök irányában, kik csak az aristocratiát akarják kielégiteni, de nem a' szegény népet, melly urbériségét nem a' sorstul nyerte, — mint önök; de véresveritékével váltotta meg; panaszt emelendnek, midőn vérét 's vagyonát a' haza oltalmára kivánják, igazságos követeléseit kielégiteni nem akarják. — Önök comunismust zugnak. Igen! én comunismusát kivánom a' jognak, a' szegény részére az aristocratia irányában, melly csak önhasznát keresi. Pártolom Nyári inditványát egész kiterjedésében.

Elnök: Magában a' szerkezetben nem foglaltatván határidő, először fog felolvastatni a' ház előtt a' szerkezet, a' határidőt akármikor be lehet tenni. (még többen szólani akarunk)

Szabadffy inditványt tesz, mellyet azonban a' zaj és távolság miatt hallani nem lehetett.

Tanárky: Az mondatott, hogy ha azon községek is kármentesitést kapnának — mellyek magokat megváltották — semmi sem lenne az egészből. Ez előttem egy tisztán aristocraticus szempontból kiindult állitás: holott itt ugy ülünk mint képviselők. Miket Kazinczy képviselő ur szépszavakkal — de alaptalanul mondott. — azokból egy betü sem áll, mert urbériség 's urbériség között különbséget tenni azért, hogy egyik előbb vagy később váltotta meg magát, nem lehet, 's jelesen a' törvényhozás — ha a' kármentesités elvet felállitja — nem tehet különbséget urbériség 's urbériség között. 's igy uraim azért: hogy azon statuspapiroknak több becse legyen, nem akarják azon néhány millioval szaporitani a' mentesitési összeget, ez mindenmel tányossággal 's igazsággal ellenkeznék. Inkább visszavesszük módositványunkat 's maradjunk az 1848-ki 12. t. czikknél.

Repeczky: (hosszas zaj.) Ugy látom, hogy a' háznak nincsen türelme, azért ha utánam senki nem kiván szólani, szives kötelességemnek ismerem a' szótól elállani (Helyes!) Halljuk az elnököt.

Elnök: Magát a' szerkezetet, nem tevén bele semmi határidőt, fogom felolvasni. (Felolvassa.)

„Az a) pont rendelete alá esik a' már magános egyesség utján (ide jő a' határidő) megváltott urbériségeknek leendő országos evaluatio kulcsa szerinti becsára.

A' többi inditványok 's módositványok közt van ollyan, melly semmi határidőt tétetni nem kiván. Van ollyan, melly 32 évet kiván megállapitani. Van ollyan, melly 1832 től, 1836 tól, vagy 1845 től kivánja a' határidőt számitani. Ezekre sorban lehetne szavazni. (Halljuk Klauzál Gábort!)

Klauzál Gábor: Szeretnék a' dologhoz szólani, felvilágositást adhatnék a' felől, mi e' részben az előbbeni ministerium által történt. Ez olly kényes dolog, ne tessék képzelni, hogy egy rövid törvényjavaslattal el lehet végezni; mert mennyi bonyodalmat fog szerezni, azok fogják látni, kik a' törvénynek végrehajtásával lesznek megbizva. Az 1848 ik évi 12. t. cz. 9-ik §-a e' részben azt rendelte, hogy a' ministerium igazság és méltányosság szerint fog intézkedni ezen községekre nézve, mellyek örökváltság utján rendezték el urbéri viszonyaikat. Én részemről azt tartom, hogy itt e' tekintetben a' háznak legczélszerübb lenne a' ministeriumtól az intézkedést megvárva, törvényjavaslatot tőle kivánni. Mert a' mint a' felolvasott szerkezetből látszik, itt elvül van kimondva, hogy ott, hol örökváltság történt, a' becsár vétessék fel alapul. Ez igazságosnak látszik; azonban annak ellentéte is igazságos, t. i. hogy a' szerződés vétessék fel alapul, mert contractus contrahentibus legem ponit. Volt igazságügyminister ur e' részben felszólitásomra, mert az én körömhez tartozott az urbéri veszteségek evalvatiója, belefogott ezen munkálatba. Azt láttuk legczélszerübbnek, hogy legbiztosabban fog a' törvényhozás eljárni, ha a' hatóságok az 1833-ik évi januar 1-ő óta kötött urbéri szerződéseket beküldenék, azért ezt a' hatóságoknak meghagytuk, mert csak igy lehet biztos elveket megállapitani. Mert ha némelly helyen az mondatik, hogy a szerződés vétetik fel alapul, a' status kárt szenved, mert a' lakosok többet fizettek azért, hogy szabadok legyenek, mint kellett volna fizetniök, ha a' becsü vétetett volna fel alapul. Igy áll a' dolog megforditva, vannak t i helyek, hol ha a' becsülés megtörténik, többet kérnek a' lakosok, mint a' mennyit tesz kötelezettségük előbbeni földesuraik irányában. Erre, hogy a' status tegye, nincsen ok. E' tekintetben a' status intézkedése csak ugy lehet igazságos és méltányos, ha tekintetbe veszi azon körülményeket, mellyek közt a' szerződés köttetett. És igy véleményem az, hogy egyik elvet sem lehet felállitani átalánosságban, és egy rövid törvényben azt mondani, hogy akár a' szerződési összeget, akár pedig becsárát a' státus téritse meg. Én e' részben bevárnám, hogy a' ministerium minélelőbb adná be javaslatát. És erre nézve vé eményem szerint ezen elvek lennének követendők. T. i. a' hol a' szerződés meg van kötve, és lényegesen nem különbözik a' becsüértől, ott a szerződést venném basisául, értvén, hogy csak az vétessek az evaluatio alapjául. Igy például az előbbi törvények szerint a' legelők és regálék nem voltak tárgyai az evaulationak és mégis igen sok szerződésben complicálva vannak legelők regalék, sőt az erdők is. Tehát tanácsom az, méltóztassék felfogni a' dolgot mint tetszésök átlátja, de inpracticusnak látom egy rövid törvényjavaslattal ezen tárgyat elintézni akarni. Mert annyi az örökös szerződés, hogy akár mit méltóztassanak alapul venni, akár a' becsárt, akár a' szerződést, minden esetre az igazsággal, méltányossággal nem fog megegyezni annyival inkább, mert sok helyen a' legelőelkülönözése, másutt a' regale, harmadik helyen az erdő van vele összekötve. Erre nézve gondolom, hogy mondjuk ki elvül, mi az 1848-ik évi törvénybe iktattatott. hogy t. i. a' ministerium az igazság és méltányosság szerint fog intézkedni. Méltóztassék kimondani, hogy a' ministerium a' jövő ülésre e' részben törvényjavaslatot készitsen, akkor a' ház azon elvekre nézve legigazságosabban fog intézkedni.

A' mi pedig illeti a' határidőt, ezt fődolognak tartom, ez az mi leginkább fog megnyugtatást szolgáltatni Mert azt mondani, hogy csak az 1840 ik törvény óta történt váltság esék a' kármentesités jótékonysága alá azt tartom igazságtalan volna azért, mert méltóztassanak visszaemlekezni az 1832-iki országgyülésen mi volt az, mi a' legélenkebb vitát okozta? az urbéri örökváltság. Tudja a' ház hogy az akkori kormány arra forditotta minden igyekezetet, hogy ezen törvényt megbuktassa. és mégis a' viták következtében, igen sok község megelőzte a' törvényhozás intézkedését, és áldozattal szerezte meg a' szabadságot. Már most ezeket azért. mert azt mit az országgyülés szükségesnek látott de a' kormány bele nem egyezése miatt, csak 1840 ik évben lehetett törvénynyá, annyira büntetni fogná. hogy mig nemelly helységek a' szabadságot ingyen kapják azokat kik a' szabadságot roppant áldozattal megvették tönkre tenné. Ez nem lenne igazságos, azért az 1840-ki epocha nem lehetet határidő Mi én és volt igazságügyminister azt hivők hogy legalább is vissza kell menni 1833. évi januar 1-ső napjára mert 1832 évi decemberben kezdetven az országgyülés, 1833-ik évben már az örök váltságra lelkesedett a' nép. Nem lennének ellene, ha az urbérbehozatáig menne is vissza a' tisztelt ház. A' mennyire ismerem Magyarország urbéri viszonyait, a nagyobb községek u. m Nyiregyháza Szentes stb 1833. után váltottak meg magokat, 1833 és 1815 között igen kevés község váltotta meg magát Ha pedig az urbér behozatalát vesszük fel határidőül, Muraköz váltotta meg magát, azonban ennek váltsága nem igen sok, mert nem lehet mondani, hogy igen sokat fizettek volna. És mikor már annyit vállalt magára a nemzet. ne tekintsen 7—8 milliora, ha ezzel annyi polgár megnyugvását szerzi meg. Azt hiszem tehát, hogy elvekkel ne vesződjék a' ház, hanem kimondván egy bizonyos epochát az elvekre nézve, t. i. hogy a' szerződés vétessék-e fel. vagy becsár az evaluatio alapjául, erre nézve a' ministerium bizassék meg, hogy a' jövő ülésre törvényjavaslatot terjesszen a ház elebe. (Helyes.)

Elnök: Tehát Klauzál Gábor követtársunk előadása szerint, mielőtt beereszkednénk a' dolgban, jó lenne azt eldönteni. Klauzál Gábor azt nem mondotta, hogy az időt ne tűzze ki a' törvényhozás. Előadása csak oda megy ki, hogy kitüzetvén a' határ idő, arra nézve valljon a' szerződés vétessék-e fel alapul, vagy a' becsár a' ministeriumot bizzák meg, hogy a' jövő ülés elébe terjesszen törvényjavaslatot. (Elvan már fogadva.) Csak az volt elfogadva, hogy az a) pont után uj b) következzék, melly azon községekről fog szólani, mellyek magokat megváltották. Már most határidőt kell felállitani, mellytől kezdve kiterjedjen a' törvényhozás intézkedése ollyan községekre. Ha ez meg lesz, akkor átmehetünk arra, kiván-e a ház határozni az iránt, hogy az evaluationak mi szolgáljon alapul, vagy pedig a' ministeriumot kivánja megbizni. Ha kiván határozni, akkor lehet kérdésül kitüzni, a' szerződés, vagy pedig a' becsár legyen-e annak alapja.

Első kérdés az, az urbér behozatala tüzessék-e ki határidőnek. Kik az urbér behozatalát kivánják határidőül, méltóztassanak felállani. (A többség ülve marad!) Ezen időhez legközelebb áll Budai Andor inditványa, ezelőt 32 évre akar vissza menni. Ez lesz tehát a' második kérdés. Kik 32 évre akarnak visszamenni méltóztassanak felállani. (A' többség ülve marad.) Következik a' harmadik kérdés. Kik 1833-ik évnek jan. 1-ét kivánják határidőül méltóztassanak felállani. (A többség fel áll.) Tehát határidőül elfogadtatott 1833. évnek január 1 je.

Bezerédy László: Mielőtt arra szavaznánk, kiván-e a' ház evaluatio alapja iránt határozni, vagy pedig a' ministeriumot kivánja megbizni, arra figyelmeztetem a házat hogy mikor az elnök a' szerkezetet felolvasta senki ellene nem szólott. A' második kérdés iránt figyelmeztetem a' házat, hogy miután tegnap ez már határozat által el volt döntve, és a' szerkezetek beadattak, nem gondolom, hogy arra vissza lehetne menni.

Elnök: Én a' szerkezetet felolvastam, mellyben az evaluationális becsü volt; de van 4—5 szerkezet, mellyben semmi sincs kimondva, sem becsüár, sem szerződés. Tehát az előttem szóló követ ur előadása, hogy én felolvastam a' szerkezetet, és senki sem szólott ellene, nem áll; mert épen Klauzál Gábor szólott ellene. A' másik dolog az, hogy igazságosaknak kell lennünk; a' ház többségét kell kitudnunk, és mit ez akar, annak kell törvénynek lenni. Ez a' fő dolog, ez nekem kötelességem. A' kérdés most az, hogy az evaluatio alapja iránt kiván-e a' ház intézkedni, vagy a' ministeriumra akarja bizni. Mihelyt a' háznak többsége ez iránt akar nyilatkozni, a' második kérdés lesz, hogy az evaluatio alapjául a' becsár vagy szerződés vetessék-e fel.

Első kérdés az, kivánja-e a' ház, hogy a' jelen törvényben ne mondassék ki semmi elv, hanem a' ministerium bizassék meg, hogy a' jövő ülés elébe e' részben adjon be törvényjavaslatot. A' kik nem akarnak elvet kimondani, hanem a' ministeriumot kivánják megbizni, hogy törvényjavaslatot terjesszen a' ház elébe, álljanak fel. (A' többség feláll) A' többség nem kivánja kimondani az elvet. E' szerint az lesz mondva, az a.) pont rendelete alá esnek, a' már magán egyesség utján 1833 évi januar 1-től kezdve megállapitott szerződések. Az elvnek eldöntésére nézve azonban, valljon a' becsüár, vagy pedig a' szerződés vétessék-e fel, a' ministerium megbizatik, hogy törvényjavaslatot terjesszen a' jövő országgyülés elébe.

Kazinczi G. jegyző olvassa a' b.) pontot.

Lónyai Menyhért: Hol az mondatik, „a' pénzügyminister fizetési biztositványokat adand, mellyek statuskölcsön utján fognak teljes névszerinti értékben beváltatni," azt ohajtom hozzá tétetni „lehető rövid idő alatt." Mert ha igy átalában mondatik ki, akkor a' status tetszésére van bizva, a' beváltás ideje, 's igy 30 évig is elhuzhatja; én pedig akarom, hogy mihelyt a' statusköltsönt vesz, azokat azonnal beváltani tartozzék.

Elnök: Ha az, mit Szentkirályi Mór előadott, elfogadtatik, akkor meg fog szünni képviselő ur aggodalma, mert abban az foglaltatik „hogy a' ministerium oda utasitatik, hogy ezen törvény végrehajtásának eszközlése végett a' fenebbiek nyomán, a' kamatfizetés, és törlesztés iránt, részletes törvényjavaslatot dolgozzék ki, még a' jövő ülésre.

Lónyai Menyhért: Bocsánatot kérek nem szünik meg, az 5% statuskötelezvényekről szól, nem pedig a' fizetési biztositványokról, mert ezek egyszerre beváltatnak, és nem törlesztetnek.

Elnök: Tehát azt kell mondani, hogy erre nézve is dolgozzon ki tervet.

A' c.) pont elfogadtatott.

A' d.) pontra nézve.

Haczel: Nem tudom tisztelt ház, a' hitelezők közé értetnek e' a' külföldi hitelezők is. (Természetes!) Ugy gondolom, hogy a' nemzetnek kötelessége hitele fentartására ügyelni. Ha itt a' ház kimondja, hogy a' consolidált statuskötelezvényeket tartozik a' külföldi hitelező elfogadni, igen könnyen meg lehet, hogy az országnak hitele le fog rontatni. Mert vannak ollyan adósságok, mellyek nem uzorán alapulnak, vagy

nak németalföldi kölcsönök, 3% kiadva az ország birtokosainál; már ha ezen papirok; akár milly eset miatt, cursust fognának kapni, azt hiszem, nem fog nagy hitelt szerezni, ha szorítjuk a' külföldi hitelezőket ezen papirok elfogadására.

Hunfalvi Pál: Az előttem szóló követ ur véleményét pártolom. Hallottuk a' napokban, hogy Magyaroszág diesekedhetik minden europai statusok felett, hogy midőn a' béke helyre lesz állitva, a' külföldről legkönnyebben szerezhet pénzt. Nem osztom ezen bizalmat, mert Európában a tőkék felfogyasztattak részint a' vasutak épitése által, részint a' mostani rendetlenségek miatt. Ha ezek megfognak is szünni, még is ugy szólván a' gazdaságot ujra kell kezdeni. Továbbá az illy hitel attól függ, hogy mit képes a' status biztositékul nyujtani. Ha most ezen törvény által a' magán viszonyokhoz igen hozzá nyulunk, tartani lehet, hogy hitelünk megingattatik. Azért legalább a' külföldieket vegyük ki, ez által hitelünket megmentjük, és jövőre nézve sokat használhatunk.

Frideczki Lajos: Követ ur aggodalma a' b) pont által meg van szüntetve, melly szerint a' hitelező tetszésére hagyatik vagy fizetési biztositványokat vagy 5% statuskötelezvényeket elfogadni. Ezeknek beváltása a' statusnak kötelességében lesz, 's a' beváltás ezüstön, vagy aranyon fog nyugodni.

Elnök: Azok kik valamelly módositványt javasolnak, méltóztassanak azt irásba benyujtani. — Addig mig be lesz nyujtva, lehetne tovább olvasni.

Olvastatik a' 3-dik §.

Ez alatt Haczell irásba foglalván módositványát, azt benyujtotta.

Elnök: Tehát ugy lenne a' szerkezet, hogy megmaradván a' d.) pont, hozzá tétetnék: kivevén a' külföldi hitelezőket. (Zaj.)

Csiki: Én részemről ezen függeléket elfogadhatónak lenni nem találom. (Szavazzunk!)

Kazinczy: A' külföldi hitelezőknek valami 130—140 milliónyi követelésök van az országban; ha tehát az mondatik ki, hogy ezen tartozás készpénzzel lesz lerovandó: akkor a' földbirtok ezen külföldiek kezébe fog átjátszatni. (Igazság!)

Bogdán Vincze: Én azt tartom, hogy a' külföldi hitelezők annyi tekintetet sem érdemelnek, mint az országban levők; hanem vannak takarékpénztárak, mellyeknél szinte sok tartozások vannak, 's én szeretném kimondatni, hogy ezekre terjesztessék ki a' 14 §. azon értelme, miszerint kárpótlási követelésük erejéig kincstári javakat vehessenek át.

Hevesy: Én a' d) ponthoz ott, hol mondatik: „azon birtokosok, kiknek jószágaik adósságokkal terhelve nincsenek, vagy az a.) pont szerinti lerovás után még kárpótlási követelésük volna", szeretném hozzá tétetni: „ha ezen követelésök 2000 p. forintot meg nem haladna;" mert különben az következnék, hogy a' kinek csak 100 vagy 200 forint fog adatni, annak is statuskötelezvényeket kell elfogadnia.

Kazinczy: Kérem, van már erről intézkedés a' 10-ik §-ban. (Zaj. Menjünk tovább!)

Elnök: „A' d.) pontra nézve van több módositás. Van, a' mellyben mondatik, hogy ha a' követelés 1000 forintot, 's ismét másikban, ha 2000 forintot halad meg, akkor ne tartozzék ezen §. rendelete alá; 's van ismét egy másik módositás, melly azt mondja: kivévén a' külföldi hitelezőket. Az első kérdés az: maradjon-e a' szerkezet; kik tehát a' szerkezetet kivánják megtartani méltóztassanak felállni. (A' többség fel áll.) Marad tehát a' szerkezet.

Következik a' 3-ik §.

Kazinczy: Olvassa a' 3-ik §-t, mellynek a.) pontjára:

Lónyai Menyhért: Miután azt méltóztattak elfogadni, hogy a' törlesztésre nézve a' jövő törvényhozásnak a' ministerium adjon be egy javaslatot; ennélfogva a' 3-ik §. a.) pontjából ezen szavakat: „évenkinti egy procentet tevő törlesztés által beváltatnak, 's egyenkint és szám szerint az állomány consolidált adossága nagy könyvébe beiratnak", kihagyandóknak vélem. (Általános helyeslés.)

Elnök: Tehát ezt méltóztatnak elfogadni? (El.)

A' 6-ik §-ra:

Záborszky Alajos: Tudja a' ház, miként a' takarékpénztárak kikölcsönzött összegei leginkább a' szegények filléreiből gyülnek össze, ha tehát ezen § rendelete a' takarékpénztárakra is kiterjesztetik, ugy nem sokára tönkre fognak jutni. Azért kivánnám a' szerkezethez még ezen szavakat hozzá tétetni: „a' takarék pénztárak által kölcsönzött tőkék pénzjegyekben lesznek visszafizetendők. (Zaj.)

Luzsinszky János: Itt a' szegénység veszélyeztetik, én tehát pártolom az inditványt.

Csiky S.: Én is pártolom az inditványt; mert a' takarékpénztárak 5% et fizetnek a' felvett tőkéktől, 's 6%-tre adják ki, 's ha már most statuskötelezvényekkel fognak beváltatni az általuk kölcsön adott pénzek: akkor azon szerződések mellett, mellyeket eddig kötöttek, fen nem maradhatnak, hanem bukniok kell; mintbogy kezelési, 's többfele egyéb költségeik vannak, a' mellyeket folytonosan fizetnek, jövedelmök pedig nem volna. Hasonló cathegoriába kivánnám tétetni az árvák pénzeit is.

Kazinczy: Én nem szeretem a' záradékokat, mert utoljára is buvó ajtók, mellyeken az igazság szokott kiszökni; 's bármi szépeket is beszélnek arról, hogy a' takarék pénztárak összegei a' szegénység filléreiből gyültek össze: én előttem minden fillér, akár szegényé akár nem szegényé, egy formán szent; 's higyjék meg azt is, hogy a' takarékpénztárakban nagyobb részt nem a' szegénység, hanem a' vagyonosabbak pénzei vannak letéve. 'S már most kérdem én, mi különbség van a' takarékpénztárak tőkéi, 's az iskolai alapitványok 's az árvák pénzei közt? Ha ezekre nézve nem kivánunk kivételt tenni, tehát menjünk egy nyomon, 's ne tegyünk semmi záradékot. (Helyes!)

Lónyai M. Azoknak megnyugtására, kik kivánják, hogy a' szegényebbek készpénzzel fizettessenek ki, talán azt lehetne mondani, hogy a' 2000 ig menő summát a' ministeriumnak kötelességében álljon a mennyire lehet készpénzzel kifizetni. Már legyenek aztán ezen summák akár a' pénztárak, akár árvák, vagy bármi szegényebbeké, ez mindegy; a' nagyobb öszvegeknél pedig mellyek 40—50 ezerre rúgnak, ezen intézkedést úgy sem látnám szükségesnek.

Frideczky: Azt tartom senki sincs közöttünk, ki az eddig üdvösöknek mutatkozott, 's ezután is üdvösségben maradandó takarékpénztárakat megbuktatni kivánná; ugyanazért nem osztozhatom Kazinczy véleményében, annyival is inkább, mert én az iskolai alapitványok, 's a' takarékpénztárak tőkéi közt lényeges különbséget látok; az iskolai alapitványok ugyanis valóságos tőkék, a' takarékpénztári összegek pedig, csak pénzforgalom, 's igy a' takarékpénztárak nem pártolásával a' pénzforgalom buktattatnék meg. Remélem tehát, hogy a' tiszt. ház Záborszky Alajos módositását fogja elfogadni.

Elnök: Méltoztassanak megengedni, csak egy rövid észrevételt kivánok tenni. Mi mondatik itt? Az, hogy a' takarékpénztárak által kölcsönzött tőkék pénzjegyekben fizettessenek vissza. Természetesen ugy látszik, hogy nincs benne igazság, hanem mondok példát. Felvettem például egy takarékpénztárból 30,000 forintot, 's én ezen összeget pénzjegyekben kaptam meg, de a' 30 000 forint nem volt a' takarékpénztáré, hanem össze volt gyüjtve számtalan emberektől, 's ezek közt benne volna például Kazinczy barátunk is. Már most, ha nekem a' takarékpénztár a' 30,000-et felmondja, azért mondja fel, mert azon többiek, kiktől azon összeg egybegyült, szinte felmondták, 's kérik pénzöket; tehát ha ezeknek a' takarékpénztár statusobligatiokban adja vissza pénzöket, mi lesz ebből? Az, hogy azon szegény emberek, csakhogy pénzhez juthassanak, bármi áron is kénytelen lesznek azon obligatiókat eladni; 's igy a' statuskötelezvények értéke azonnal leszállna, s ehez járul még az is, hogy a' statuskötelezvények bizonyos mennyiségü összegekre lesznek kiadva, 's nem lesznek 1—2 forintosok, hanem 5—600 forintosok.

Frideczky: Én azt hiszem hogy akkor fognak a' statuspapirok tönkrejutni, ha kivételeket teszünk; mert ha például a takarékpénztárakra nézve kivételt teszünk, akkor mi magunk mondjuk ki, hogy a' statuskötelezvényeknek becsök nem lesz. Én tehát megforditva látom a' dolgot, 's azért nem kivánom, hogy a' záradék betétessék. (Szavazzunk! Halljuk a' kérdést!)

Elnök: A' kérdés az, hogy a' takarékpénztárak által kölcsönzött tőkék, pénzjegyekben legyenek-e visszafizetendők? Ez a' módositás. A' kik elfogadják, méltóztassanak felállni. (A' többség ülve marad). A' többség tehát a' takarékpénztárakra nézve nem kiván különbséget tenni.

A' 7-dik §-ra.

Korbuly Bogdán: Ezen §-ra azon észrevételem van, hogy az e' §-ban megengedett választást a' status kötelezvények, 's a' consolidalt adósságlevelek közt, kihagyatni kivánnám. (Maradjon!)

Repeczky: Én ellenkezőleg az optiót ben kivánom hagyatni, mert az által a' papirosoknak minden esetre nagyobb hitelt fogunk szerezni. (Maradjon!)

A' 8-dik §-ra.

Kund Vincze: Azt hiszem, a' statusnak érdekében van, hogy a' statuspapirok értéküket el ne veszitsék, már pedig felfogásom szerint ezen kivételes törvénnyel, mellynél fogva, csak bizonyos hitelezők, 's kölcsön adott tőkéik csak bizonyos részét tartoznak statuspapirokban elfogadni, magunk mintegy előre már azon meggyőződésünket fejeznök ki, hogy ezen statuspapiroknak nem lesz értékök; holott ellenkező esetben, ha ezen rendelkezést minden hitelezőre nézve kiterjesztenők, természetesen következnék az, hogy minél több hitelező tartozik azon papirokat elfogadni, annál több embernek lesz érdekében, hogy azok névszerinti értékökből ne veszitsenek. Ezen okoknál fogva Ghyczi követtársunk által tett azon inditványt, hogy ezen § nak csak két első sora maradjon meg, a' többi pedig hagyassék ki, pártolom, 's a' tiszt. ház figyelmébe ajánlom. (Többen elfogadjuk!)

Zeyk Károly. Én megvallom, ellenkezőelg vagyok meggyőződve, 's azt hiszem hogy ha mi arról vagyunk meggyőződve hogy a' statuspapiroknak meg lesz a becsök, akkor nem kell kényszeritő törvényt hozni azoknak elfogadására; és ha kényszeritő törvényt hozunk, épen azt hisszük, hogy becsök nem lesz. (Egy hang: nem áll) De áll; mert a' melly pénzről az mondatik, hogy azt elfogadni kötelesség már maga ezen határozat által csökken a' becse.

Szabadfy. Azt gondolom, hogy ha mi a' statuspapiroknak csakugyan hitelt akarunk szerezni, akkor mindenkinek önkényére kell bizni, hogy elfogadja-e vagy ne, a' nélkül, hogy egy részben megszoritanók, vagy más részben kiterjesztenők az azokróli rendelkezést. Tehát vagy azt mondjuk ki, hogy senki sem köteleztetik, vagy azt hogy mindenki tartozik elfogadni. E' kettő közül kell egyet megállapitani.

Szaplonczay. Az előterjesztett módositást, miszerint a' kérdésben levő § ból csak a' két első sor maradjon meg, magam is elfogadom: Zeyk észrevételére pedig azt vagyok bátor megjegyezni, hogy a' kényszeritő törvény azért szükséges, mert különben azok, kik 6%-re adják ki tőkéjöket, el nem fogadnák az 5% tes statuskötelezvényeket. Nem azért tehát hogy hitelt szerezzünk a statuspapiroknak, hanem csak hogy ezeket tartozzanak a' hitelezők elfogadni, kivánnám a' kényszeritő törvényt meghozatni.

Elnök: Részemről azt gondolom, ha valamelly papiros pénzre nézve előre kényszeritő törvényt hozunk, ugy mint Zeyk követ ur mondotta, annak ára okvetetlen alá fog szálni. Miután azonban a'ház a' takarékpénztárakra nézve nem tett kivételt, és ezek kötelezvényeket fognak kapni, nem lehet mást mondani, mint azt, hogy mindenki köteles elfogadni a' kötelezvényeket; mert ha azt ki nem mondjuk, hogy tartozik felvenni az adós 's nem csak azon arányban meddig valaki a' kárpótlást fizeti, akkor a' takarékpénztárokat a' ház egy ütéssel tökéletesen agyonverte, mert akkor a' takarékpénztár kötelezvényeket fog kapni, azok pedig, kik pénzeiket betették, nem veszik el a' kötelezvényeket. Ha tehát ott méltóztattak elfogadni, itt is el kell azt fogadni, ha itten nem jó, ottan sem jó. —

Záborszky Alajos: Még a' bankjegyeknek sem szoktak imperativus értéket adni, annál kevésbbé a' statuskötelezvényeknek.

Hetyei István: A' szerkezetet kérem irásban beadatni.

Kazinczy Gábor: Én is pártolom az inditványt, melly ezen §. első részének megtartását kivánja. Ne mystificáljuk magunkat, ez utoljára is heroicus cura Magyarországot megtisztitani az adósságtól. Mi illeti a' takarék pénztárakat azon ellenvetés, melly e' részben a' törvényhozás eljárása ellen tétetett megvan semmisitve, mert a' kölcsönzött tőkék legalább is 100 ftsak, 's igy a' filléres betételeket ki lehet fizetni. Ezen eljárás által, csak azok fognak egy kissé szenvedni, kik még eddig semmit sem vesztettek, t. i. a' takarékpénztári részvényesek, kik a' 60 ftos részvényeket 800 ften adogatták el.

Repeczky: Ugy gondolom valamint a takarékpénztárakra nézve sajnosan történt, hogy elesett az inditvány. (Zaj, tovább.) Röviden csak azt mondom a' szerkezetet pártolom.

Ambrus: A' 8-ik §. első részét pártolom, mert különben az egész javaslatból semmi sem lesz; de a' második része a' betáblázási törvényeket semmivé tenné, mert felfogásem szerint azon hitelezőre nézve ki első helyre van betáblázva aránynak többé nincs helye.

Haczell: Ha ezen pont megváltoztatik világos kapu nyittatik a' csalásra, mert akkor az adósok, kik többel tartoznak, mint sem kárpótlást nyernek, a' cursust nyert statuspapirosokat olcsón fogják megvásárolni, 's azoknak névbeli értékökkel a' hitelezőket fizetni.

Elnök: Itten két módositás vagyon. Az egyik azt mondja, hogy a 8. §. nak eleje: „A' magán hitelezők az állomány által kiadandó kamatazandó jegyeket névbeli értékükért elfogadni kötelesek" maradjon meg, a' többi pedig kihagyassék. A' második módositás pedig igy hangzik; „az állomány által kiadandó kamatozó jegyeket névbeli értékükért mindenk elfogadni köteles." Azt gondolom valljuk meg igazán ez nem megy ki másra, mint általános quittre. 61 millió ftot ereszünk ki ollyan pénzt, minek nincs olly alapja, hogy azt mindjárt beváltani lehessen, hanem a' status által meghatározandó jövedelmek, 's annak összes javai teszik ennek alapját. Ezen pénzt el kell venni mindenkinek. Ezenkivül pedig statuskötelezvényeket fog kibocsátani a' mi száz és néhány millióra rá megy a' mennyi t. i. az urbériség, 's ezt mindenki legyen köteles elfogadni. (Nem köteles mindenki) csak azért mondom el észrevételei met 1848 évi sept. 18-án, mert tudom, hogy a' jövő törvényhozás az egész törvényt felfogja forgatni, mint ollyat, mellyet Európában egy status sem tett. Ez megtörténvén mit fogunk mondani, azt talán a' mit egy követ ur mondott, hogy összevesszük a' kötelezvényeket, 's azokal fizetjük ki a' hitelezőket? Ebből az következik, hogy a status terheltetvén mind a' 61 millio mind pedig a' kötelezvények által le fogja számitani először az 5% tes kamatot és lassan-lassan devalválja. Ezt csak azért mondom, hogy legyen nyoma annak, hogy ez nem megy ki másra mint általános quittre. Magam is földbirtokos vagyok, 's ollyan ember kinek activ és pasiv értékét ha összeveszik, csak nyeresége lesz, azonban én észrevételeimet megmondottam méltóztassanak határozni mint tetszik. A' kérdés az, maradjon-e a' 8-ik §. vagy nem, ha elfogadják nem kell módositás. A' kik elfogadják álljanak fel. (A' többség fel áll.) tehát marad a' 8-ik §.

Sennyei: Csak egy kérdést akarok intézni a' házhoz, ha t. i. a' hitelezők arányszerint tartoznak elfogadni a' kötelezvényeket, miképen fog ezen arány kidolgoztatni? (tovább)

9, 10. 11. 12, 13 §§-ra nem lévén észrevétel.

14. §-ra Bezerédy István: Már tegnap felhivtam a' ház figyelmét arra, minthogy a' ministerreli egyezkedéssel visszaéllések történhetnek, tétessék, be ezen §-ba, hogy a' kincstári javak árverés utján adassanak el. (Helyes!)

Hetyey István: Azt akarnám hozzá tenni, hogy ne csupán csak a' kárpótlást nyerő földes urak, hanem a' hitelezők is, kik birnak statuskötelezvényekkel, vehessenek kincstári javakat.

Boczkó Dani: A 14-dik §-us azon részét, melly az álladalmi javak elidegenitéséről szól és a' 15-ik §-t kihagyandónak vélném, mert az álladalmi puszták Csanád-, Aradmegyében és a' Banátusban, mellyek legjobb földdel birnak két év mulva értékükben háromszorosan fognak növekedni. Már a' földes urak többnyire külföldi tőzséreknek tartoznak 's ezen emberek a jó földhöz igen jutányosan fognak jutni.

Kazinczy Gábor: Bezerédy István inditványa minden esetre figyelmet érdemel.

Hatzell: Hozzá kellene még tenni ezen §-hoz, hogy az eladás legfelebb 300 holdnyi részletekben történjék. E képen a' statusjoszágoknak becse fog növekedni. 2 or pedig a' szegényebbeknek is a' föld szerzésre alkalom fog nyujtatni.

Halász Boldizsár: Legyen 200 a' holdak száma.

Huszágh: Bezerédy István inditványát szavazásra kivánom bocsáttatni.

Frideczky: Azt nem találom helyesnek kimondani, hogy 300 holdnál többet nem lehet eladni, mert ez által az urbériséget vesztett birtokosok, kiknek nagyobb követelésük van károsodnának. Másik észrevételem pedig az, hogy ne csak az urbériséget vesztett földesurak, hanem bár ki is vehessen kincstári javakat. Ezzel azt nyerjük, hogy a' statuspapirosok becse növekedni fog.

Kazinczy Gábor: Nem vagyok egy véleményben azokkal, kik azt mondják, hogy 300 holdnyi részletekben történjék az árverés, mert fogalomzavar van ebben. Ha arról volna a' szó, hogy kincstári telepitvények fognak állittatni, akkor azt mondanám, hogy minél apróbb részletekben történjék az eladás, először status oeconomiai tekintetből, 's hogy ollyanok is vegyenek abban részt, a' kiknek többet vásárlaniok nincsen módjuk; de itt arról van a' szó, hogy a' status hitelezői elégittessenek ki, és hogy minél nagyobb árért adassék el a' status birtoka. Már kérdem az inditványozó követ urat, ha valakinek a' statuselleni követelése 600 holdnyi földnek áráig rugna fel, és neki csak 300 holdat volna szabad vásárolni, ki vesztene vele? A' hitelező nem, hanem a' status. Ha az előttem szóló azt véli, hogy egyszerre ne lehessen többet venni 300 holdnál, akkor mystificatio van az egészben, t. i. hogy bele is megyünk a' lex agrariába, 's más részről nem megyünk bele.

Halász Bódi: Azokból mit Kazinczy követtársunk mondott épen az ellenkező következik. Ha status oeconomiai szempontból indulunk, 's azt akarjuk, hogy drágábban keljenek a' javak pártolni kell azt, hogy minél kisebb részletekben adassanak el a' javak. A' statusnak czélja az, hogy minél több jó módu polgára legyen a' hazának, 's hogy minél drágabban adassanak el a' javak. Ha nagy részletekben történik az eladás, a' szegény ember nem concurrálhat, 's az aristocraták kezébe kerülnek a' javak. Ha 200 holdanként kezdődik az árverés, azé lesz, a' ki legtöbbet ad érte, 's a' másik 200 hold részletet szinte megveheti. Én tehát pártolom az inditványt.

Bartos Ede: Ha értelme az inditványnak az lett volna, hogy ha valaki 300 holdat mint maximumot megvesz többet ne vásárolhasson, akkor Kazinczyval kezet fognék, mert a' concurrentia kizáratnék. Hanem ugy értem a' dolgot mint Halász, hogy ha tetszik valakinek 15-ör is árverezhet, csak hogy mindig a' meghatározott hold számra, hogy ne zárja ki a' szegény embert, a' ki nem képes 10,000 holdra licitálni. A' mi illeti a' statuspapirosokkali fizetést, nem kivánom kimondani azt, hogy csak ollyan papirosokkal kell fizetni, azért, hogy hitele legyen a' papirosoknak, hanem elég annyit mondani, hogy a' statuskötelezvények az illy vételeknél elfogadtatnak. Ha valaki ezüstpénzzel akar fizetni vagy akármi pénznemben, módjában van a' pénzügyministernek azon pénzt papirosok beváltására forditani, 's ezt meg is kellene határozni a' törvényben.

Szentkirályi Mór: Azon szempontból, hogy kisebb részletekben mindig drágábban fizettetnek a' fekvő birtokok, mint a' tapasztalás bizonyitja, 200 vagy 300 holdat nem minimum, hanem maximum gyanánt kell venni. Nem kivánok ugy értetni, hogy ha egy darab föld 112 holdból áll azt magában eladni ne lehessen, sőt barátja vagyok annak, hogy kisebb részletekbe osztassék fel, mert igy a' kisebb birtokosok száma növekedik, 's vevő is több akad reá.

Ghiczy Kálmán: Az árverésben meghatározandó maximum vagy minimumra nézve csak azon észrevételt kivánom tenni, hogy a' mint helyes is, hogy a' történendő árverés alkalmával valami maximum határoztassék, az a' fenforgó körülmények megfontolásától függ, 's nem vélném, hogy a' törvényhozástól függjön a' holdakat is számszerint meghatározni. Elég lesz talán meghatározni, hogy árverés utján adassék el mert p. o. lehet egy birtok 205 hold, 's akkor a' 200 holdat külön adja el és az 5-t ismét külön? ez nem törvényhozás tendője. Elégnek vélném, ha kifejeztetnék „kisebb részletekben." (Jól van!)

Vermes: Ezen §. azt tartja: csak az urbériséget vesztett birtokosok elégittessenek ki. Ezt szeretném kiterjesztetni mindenkire 1-ör azért, mert nincs annyi alapitványi és cameralis birtok, hogy mindenki kielégittethessék, tehát annak kell czélnak lenni, hogy minél több pénz jöjjön be, de 2-or a' capitalisták kötelesek ezen statuskötelezvényeket elfogadni, ugy fel kell őket jogositani, hogy jószágokat vásárolhassanak. Tehát az volna vélekedésem, mindenkire kiterjesztessék az árverés, 's mindenki igérhessen ezen javakra.

Kazinczi: Ha a' tisztelt ház elfogadta Ghiczy módositását, azt hiszem, az által ezen almódositványok tökéletesen megszszüntettek. Egyik azt mondja: „az állományi javak árverés utján és legföllebb 100 holdnyi mennyiségben adassanak el, 's ezek árában státuskötelezvények is fogadtassanak el." A' másik: „a' kincstári és alapitványi javak apróbb részletekben árverés utján fognak eladatni, 's azok kifizetésére csupán s atuskötelezvények fognak eladatni."

Sebestyén Ignácz: Legyünk lehetőleg igazságosak és a' viszonyosságot tartsuk fen, mert igy fogjuk az egyetértést fentarthatni. Azt kimondtuk: azon birtokosok, kiknek adóssága nincs, statuspapirosok helyett általvehetnek birtokot. Már most az következik, hogy nem csak kik adósággal birnak, hanem kik statuspapirt kaptak kármentesitésre, ezen statuspapirral megvásárolhatják a' cameralis javakat. Ennél fogva minthogy tudjuk, hogy a' cameralis birtokok szinte hypothekául szolgálnak a' statuspapirosoknak, azok fogadtassanak el, de ugy hogy amortizáltassanak. Igy fog nevekedni azoknak hitele.

Elnök: Itt több módositások vannak, én nem állok el azon gyakorlattól, hogy a' ház felállással mondja ki határozatát. Ghiczy inditványa azt mondja: szükséges odautasitni a' kormányt, hogy ezen

jószágok a' körülményekhez képest a' lehető legkisebb mennyiségben adassanak el. Kik ezt elfogadják álljanak fel, (többség feláll) a' többség elfogadja. Már most kérem Ghiczy urat, méltóztassék szerkezetben benyujtani.

Vermes: Többen is szólottunk az iránt, méltóztassanak tehát határozatot hozni, hogy nem csak a' capitalisták, hanem a' többi birtokosok is, ha egyszer tartoznak statuskötelezvényeket elfogadni, árverelhessenek.

Csiky: A' beadott inditványok sorában foglaltatik, hogy ezen cameralis vagyonokat csupán statuskötelezvényekkel lehet megvásárolni. Tehát erre szinte minthogy az elfogadott szerkezettel nem ellenkezik, ohajtanék szavazást.

Kazinczi. Van itt egy módositás, méltóztassanak meghallgatni. „A' consolidált statuskötelezvények és fizetési biztositványok a' kincstári javaknak az 1848: 12: 5. ¿ értelmében eszközlendő eladásban az eladott javak árában teljes értékükben elfogadandók.

Ghiczy: A' felolvasott szerkezet azt foglalja magában, hogy nem csak az urbériséget vesztett birtokos, hanem más is, kinek statuskötelezvény van kezében, a' status által eladásra kiteendő javaknak árverésében részt vehet, és a' statuskötelezvények tőle normalis értékükben elfogadtatnak. Hozzá lehetne tenni röviden, hol emlittetik a' szerkezetben, hogy az 1848: 12: 5. § értelmében eladásra kiteendő javak 'stb" „1848: 12: 5. ¿ értelmében árverés utján kisebb részletekben eladásra kiteendő javak 'stb." (jól van)

Huszágh Dániel: Én is kérem kimondatni, hogy nem csak statuskötelezvényekkel, hanem készpénzzel is lehessen vásárolni.

Elnök: Ez felesleges, mihelyt az mondatik árverés utján, természetes ha valaki fizetni akar, azzal fizet a' millyen pénze van, mert különben azt is kellene kimondani, hogy az illyen statuskötelezvényeket elfogadja-e a' status vagy sem? ha nem mondatott volna is ki világosan; magából értetik, mert kinek adós vagyok, annak obligatióját bizonyosan tartozom elfogadni. Hanem, hogy még világosabb legyen, jó lesz kimondani.

Haczell: Ezen statusjavak ezen obligatiókra vannak határozva. Ha ezen javak készpénzért fognak eladatni 's ezen pénzekért nem lesz köteles a' pénzügyminister statuskötelezvényeket beváltani, igy megszünik azoknak alapja. Azért méltóztassak hozá tenni „ha készpénzért adatnak el, akkor a' minister köteles legyen azon pénzen obligatiót beváltani. (Jól van!)

Elnök: Ez is természetes dolog, 's ha illy részletekbe megyünk, a' ház soha sem fog kijönni a' részletekből. Ha a' ministerium ki fogja dolgozni azon tervet, hogy mikint fognak beváltatni, lehetlenség, azon részletes tervből kimaradni annak, hogy ha valaki illyen jószágokat pénzen vesz meg, az hová fordittassék. (Szavazzunk!) Én nem bánom ha oda tesszük, „ha illyen jószágok készpénzen vásároltatnak, pénzügyminister oda utasittatik, hogy illyen pénzen statusobligatiót vásároljon". De nem látom szükségesnek, mert akkor meg az áll elő, kinek obligatióját váltsa be?

Jegyző olvassa a' 15-d. ¿-t.

Korbuly Bogd. A' kincstári javak alatt Magyarországban értem a' korona jószágokat, mellyek Erdélyben pura fiscalitasoknak neveztetnek. Illyeneket birnak Erdélyben magánosok is. Nekem ezen jószágokra nézve véleményem az: hogy az állomány mindaddig, mig a' rajta fekvő terheket le nem törleszti, szabadon nem rendelkezhetik rólok. Ennél fogva azon hozzátételt kivánom „ugy az erkölcsi testületek és magánosok által a' koronától zálogkép birt javakra ki nem terjedhet" miután kivételek vannak, ha azokat ugy hagyjuk, 's ezt nem tesszük hozzá, oda lehetne magyarázni, hogy az állomány ezekről is szabadon rendelkezhetik. (Nem szükséges!)

Martinecsek: Nekem a' 15-ik §-ra nézve észrevételem van. Itt a' kincstári javak ha elegendők nem lennének a' kármentesitésre a' közállomány kezelése alatti közalapitványi javak is hasonlóan eladatni rendeltetnek. Én azon véleményben vagyok, hogy mivel ezen alapitványi javak jövedelméből a' kisebb clerus mostani fizetését huzza, a' többi pedig nevelésre fordittatik, tehát nem czélszerü és nem látom igazságosnak, hogy ezen javakat ide lehetne huzni 's eladni kármentesitésül annyival inkább, hogy a' mult országgyülés a' 12-dik t. cz. 5-dik ¿-a szerint ezen kármentesitésre csak a' kincstári javakat kötelezte le. Más ok melly engemet arra ösztönöz, hogy a' tisztelt házat figyelmetessé tegyem csak az, hogy uj zavarokat okoz az országban, mert itt a' ház azon földesurakat, kik jobbágyaikat elvesztették akarja megnyugtatni, ha pedig azon javadalmakat, mellyek a' közállomány rendelkezése alatt állanak eladás tárgyává teszik, a' papságot keseritik el, 's ezáltal a' népben mozgalmak előidézésére ingereltetik, és mivel ez nem czélszerü és nem igazságos mert juris axioma, hogy cum damno alterius nemo locupletari potest, tehát kérem a' házat, hogy azon javadalmakat hagyja ki, — ámbár nem tartozom azok közé, kik ezen javakat noli me tangerenak mondják hanem más cathegoriákba tartozóknak vélem; tehát kihagyatni kivánom 's oda tétetni, hogy a' mennyire a' cameralis jószágok elegendők nem lennének, statuskötelezvények által pótoltassék.

Fábry: Én is ezen 15-dik §-t egészen kihagyatni kivánom, 's pedig azért, mivel az 1848. 12. t. cz. azt mondja, hogy hypothecául kitüzetnek a' kármentesités eszközlése végett az országnak kincstári javai, hanem az alapitványi jószágok a' végett ki nem jeleltetnek. A' volt minister ennél tovább is megy 's azt mondja, hogy a' mennyiben a' kincstári javak e' czélra elegendők nem lennének, a' közalapitványi jószágok is adassanak el. Figyelmeztetem a' házat, hogy ezen közalapitványi nevezet alatt kezeltetnek nemcsak olly javak, a' mellyek szoros értelemben statusjavak, én nem tagadom, hogy ezen alapitványi javak nevezete alatt vannak ollyanok is, mellyekhez a' nemzetnek nyulni joga van, hanem vannak ollyanok is, mellyekhez a' nemzetnek nyulni joga nincs azért, mert szoros értelemben magán felekezeti jószágok, ezekhez nyulni az állománynak joga nincs. (Némellyek: nem áll!) 'S ha olly kétségi állapotban volna, hogy a' vallási alapitványokhoz nyulni kellene, akkor nemcsak a' catholicus, hanem p. o. a' debreczeni, lőcsei, eperjesi 's több collegiumok javaihoz is kellene, különben olly következése lenne; melly az országban egykét hét mulva nagy veszedelmet idézhetne elő, 's ha a' nemzet ahoz nyulna a' nélkül, hogy a' többi felekezetek alapitványaihoz is nyulna, most van nemzetségi háboru, 's akkor lesz más háboru is. (Némellyek: voksoljunk a' felett, elfogadtassék-e a' 15-ik §! mások: el van már fogadva!)

A' 16., 17., 18. és 19. ¿¿. minden észrevétel nélkül elfogadtattak; 's ez be lévén fejezve, olvastatik a' záradék ekkint: „A' ministerium odautasitatik, hogy ezen törvény végrehajtása eszközlése végett a' fentebbiek nyomán a' kamatfizetés és tőketörlesztésnek az álladalom részéről mikinti fedezése 's ugy az ideiglenes fizetési bizonyitványok kifizetése iránt részletes tervet dolgozzék ki, 's azt a' legközelebbi országgyülés elibe terjeszsze."

Sebestyén Ignácz: Azt gondolom, hogy a' törvénynek ezen kivétele lehetetlen, mert igy semmi biztositéka 's alapja nincs; tehát kivánnám hozzátétetni, hogy ennek végrehajtása függőbe hagyassék, mert ha elfogadják, végrehajtását lehetetlennek látom. Ha elfogadják, kötességemnek tartom állásomnál fogva mint népképviselő 's a' középrend embere 's azon érzésemnél fogva, hogy én mindig az elnyomott embereknek ügyét szivemen hordom, felvilágositani, mert ebből az következik, hogy mit mult országgyülés törvényhozás utján határozott, hogy a' kárpótlás végett a' statuspapirosok azon nagy birtokosoknak adatnak át, kik urbériséget vesztettek, ezeknek aggodalmuk levén, azon papirosokat a' tőkepénzesekre ruházzuk át, a' nélkül, hogy őket is biztositanók. Itt nem annyira a' nagy tőkepénzesekről van szó, hanem inkább a' középrendről, mellynek képviselői vagyunk. (Nem áll!) Én sokat tudok 's ismerek, kik nemcsakhogy nagyrészt vesztenek, ha nem biztosittatnak, koldusbotra jutnak; illyenek a' kisebb birtokosok, a' kiszolgált tisztek, árvák ügyvédek, orvosok; ezeket, ha mi egyetértést akarunk, 's hazánkat meg akarjuk menteni, meg kell nyugtatni. Nem kivánom, hogy senki se veszitsen, hanem kivánom azt, hogy törlesztés dolgoztassék ki, 's a' szerint intézkedjünk.

Ghiczy Kálmán: Tisztelt ház! Egyéni nézetem ezen törv. javaslat iránt abban öszpontosul, mikint azt gondolom, hogy a' tisztelt háznak minden tagjai ugy vannak lelkesedve, miszerint kivánják azt, hogy a' kisajátitott magán tőkék a' status által visszapótoltassanak a' maga útján, azaz a' kamatok a' status által azon tőkéktől rendesen fizettessenek, mert ha a' háznak nem ez volna a' gondolata, akkor valóságos spoliatiónak kellene nevezni a' tőkepénzesek irányában; miután azonban meg vagyok győződve, hogy a' háznak is vélekedése 's ohajtása az, hogy azon summáktól a' kamatok rendesen fizettessenek, 's ez által azoknak értékök fentartassék, ezen szempontból menve ki én ezen t.-javaslatot a' practicabilitás tekintetéből ugy látom, hogy ez leginkább calculus dolga lesz, 's attól fog függeni, hogy a' kárpótlási összegek mennyire rugnak, többre e vagy kevesebbre, rugnak-e annyira, hogy a' status képes lesz nem a' földes urak hanem a' magánhitelezők irányában magára vállalandó terheket viselni 's a' kamatokat pontosan fizetni. Mert méltóztassanak figyelembe venni, hogy ezen t. javaslat egy pontra nézve lényegesen különbözik az 1848-iki törvényintézkedésétől. Ezen törvény meghatározta a' kárpótlás elvét, meghatározta, hogy statuskötelezvények adassanak ki, de nagy ovatossággal nem mondta ki, hogy mennyi kamat fizetessék azon statuskötelezvényektől; nem mondta ki azért, mert fentartotta magának a' törvényhozás annak meghatározását, hogy ha a' becslésekből tudva lesz a' kármentesitendő összeg, melly az országra háramlik. Ezen javaslatban az öt percent is ki van mondva, és igy a' becslés summája akármennyire rug az événkinti kamat, meg van határozva, — igy kitudja a' becslés mennyire rug, az ismeretlen tény, nem tudjuk viszszaélések is nem fognak-e történni, 's igy aránytalanul nagy kármentesitési összeg fog kihuzatni; mert legyen azon összeg 300 millio, ekkor évenkint mintegy 15 millio lenne fizetendő. Lehetnek olly viszonyai az országnak, hogy az ország illy terhet, ha békes idő lesz képes lesz elviselni; lehet hogy a' körülmények jobbra nem változván, nagy kérdés képes lesz-e ezen terhet az ország elviselni, 's képes lesz-e azon kamatokat, mellyeket a' tőkepénzesek tőle már teljes joggal fognak követelni, pontosan fizetni. Méltóztassék a' tisztelt ház ezen t. javaslatot, melly nem is a' ministerium által hozatott be, — maga bölcs belátása szerint elintézni, én azt gondolom egyéni véleményem szerint, hogy miután a' becslés megtétele előtt senkinek statuskötelezvényeket nem lehet adni, mert a' becslésnek előbb praecedálnia kell — az időhalasztással a' czél eltévesztve nem lesz, méltóztassék a' tiszt. ház megegyezni abban, hogy ezen törvénynek ez elvek szerinti foganatositása akkor vétessék alkalmazásba, mikor a' fizetés iránti részletes terv a' tisztelt ház eleibe mielőbb elő lesz terjesztve. (Helyes, elfogadjuk) Véleményem az, hogy a' tiszt. ház csak ugy járhat el a' dologban, hogy ha a' felvállalt tehernek mikinti fedezése iránt is a' részletes tervek e' ház elébe lesznek terjesztve, 's azt gondolom, hogy azon hozzátételből, mellyet a' ház elfogadott, némileg ez logice következik is. Egyébiránt ez csak egyéni nézetem: a' tiszt. háznak tetszésétől függ elfogadni vagy nem.

Elnök: A' kérdés az, hogy ezen utolsó ¿-hoz tétetnék még az: „hogy ezen törvénynek végrehajtása fölfüggesztetik addig, mig a' ministerium azon részletes munkálatát — mellyel megbizva van, — a' legközelebbi évi ülés folyamára elő nem terjesztendi. Azok, kik ezen hozzáadást elfogadják: álljanak fel (a' felállás után) A' többség elfogadja:. Figyelmeztetem a' házat: hogy azon módositások szerint — mellyek itt elfogadtattak — a' törvényczikk hólnapután fog felolvastatni és hitelesittetni annak rende szerint. (szavazzunk névszerint az előbbeni kérdésre.)

Frideczky: A' szabályok értelmében nem vagyunk elegendő számmal, azért az előbbeni kérdés felállás által érvényesen el nem döntethetett.

Elnök: Miután előhozatott, hogy a' ház teljes számmal nincsen, az összeszámitásnak meg kell történi.

Nyáry Pál: A' mit Ghiczy képviselő ur mond, igen lényeges dolog, de a' dolog lényegére az is tartozik: hogy az mire szavazzunk formulázva legyen. Én magára az elvre szavaztam, de kivánnám, hogy olvastatnék fel a' formulázott módositvány, mert a' között végetlen különbség van — ha azt mondjuk: hogy ezen törvények végrehajtása addig fölfüggesztetik, vagy ha ezt mondjuk: természetesen következvén, hogy azon statuskötelezvények kiadása azaz: realis biztositása addig be nem következik, mig az evalutio meg nem történt. Ezt elvileg elfogadtuk, mi olly természetes, hogy reá nem is kellett volna szavazni. Kérem tehát a' t. képviselő urat, méltóztassék inditványát formulázni.

Ghiczy Kálmán: Nekem csak azon észrevételem van: hogy e' tárgyban, különösen ezen pontra nézve inditványozó nem voltam. Az, ki az inditványt tette, ugy hozta elő a' dolgot, és én csak azt nyilatkoztattam ki: hogy egyéni vélekedésem szerint nézetét pártolom. Egyébiránt az inditványt — ha kivántatik — formulázni fogom.

Gr. Haller Sándor: Kossuth Lajos ur inditványát azért tette, hogy sok embert megnyugtasson — ha pedig a' törvényjavaslat ugy marad — mint van, akkor az kevés megnyugtatást eszközlend, 's igy Nyáry Pál inditványát akarom szavazattal eldöntetni akkor, ha elégséges számmal együtt leszünk.

Elnök: Az első kérdés az: hogy kivánják-e a' ház tagjait megszámláltatni. (többen kivánják).

Kazinczy Gábor: Valóban szégyenletes dolognak tartanám a' házra nézve azt, hogy ha akkor, midőn olly nyomatékosan de egyszersmind sokszor igen czifrán elmondottuk azt: hogy „a' haza veszélyben van," az ülés elején másfél óraig semmit sem csináltunk, 's az ülés végén meg azért nem csinálhattunk többet, mert sok követ ebédelni ment. Hogy ennek nyoma a' jegyzőkönyvben ne legyen, szivesen elállok azon kivánattól, hogy a' jelenlevők megszámláltassanak.

Mi a' tárgyat illeti, nem vagyok azon nézetben, mellyben Haller Sándor képviselőtársunk. Én t. i. azt hiszem, hogy csak ugy nem fog az illetőkkel játék üzetni, ha azon alapra fektetik a' dolog, mellyre Ghyczi Kálmán tevé; mert játéknak tartom, mondani: „hogy magam sem tudom, mit igérek nektek;" csak midőn beváltásra jönne a' dolog, látszanék meg, hogy igértünk a' nélkül hogy számot vetnénk tehetségeinkkel; igértünk sokat, mindent, de mit sem adhatánk, mint legfeljebb egy darabot a' nemzet becsület paizsából. — Azon inditvány, melly mellet Ghyczy Kalmán úr felszólalt, megtámadhatlan térre állitja az ügyet, mert kimondja nyiltan: hogy nem igér semmit, hanem először látni akarja: mennyit igérhet. Az elv, az iránypont elfogadtatván, csak arról van tehát szó, hogy mikor és mennyit? 's azt tartom, hogy a' törvényhozás, kötelességét teljesiti, ha azon inditványt elfogadja; mellyhez én is járulok t. i. hogy ezen törvénynek végrehajtása felfüggesztetik addig, mig a' ministerium a' részletes munkálatokat előterjesztendi.

Ghiczy Kálmán: Általában, ne gondolja senki azt, hogy azon idő — melly ezen törvényjavaslatnak tárgyalására fordittatott elveszett, mert ezen törvényjavaslatban egy egészséges eszme van letéve, melly által, ha azt czélszerüen a' gyakorlat terén is felfejtetik, az urbériségek iránti kármentesités legsikeresebben fog eszközöltetni már csak azért is; mert mindeddig az urbériséget vesztett birtokosok magán állása az urbériség vesztességének potlására nézve annyi rokonszenvet nem gerjeszthettek, most, miután látszik, hogy ezen urbériség pótlásának terhe az országpolgárainak többi részeire is ki fog terjesztetni, azt tartom: hogy azon eszmék tisztulni fognak folyvást, és czélszerü törvény fog épen azon az alapon, — mellyet a' ház megállapitott — valósággal létre is hozattatni. Egyébiránt minden esetre szükséges volt azon elveket megállapitani még pedig azért; hogy akár ki legyen a' pénzügyminister, annak iránypontja legyen, mellynek folytán a' szükségeseket kidolgozza, 's igy a' részletek kidolgoztatván, a' siker is minden esetre biztosabb lesz. Én, — mint mondám — inditványozó e' tárgyban nem vagyok, én csak egyéni meggyőződésemnél fogva járultam az itt, más által tett inditványhoz. Bátor vagyok azonban e' részben szerkezetet ajánlani: miszerint az utólsó pontban — hol a' részletek előterjesztéséről van szó — tétetnének e' következők: „és addig a' jelenczikkben emlitett statuskötelezvények, fizetési biztositványok ki nem adatathatnak.

Elnök: Felszólitom — ha van-e valaki — ki a' háztagjainak számát öszveszámittatni kivánja; mert akkor ennek meg kell történni. (Nehányan: kivánjuk!) Tehát fel fognak olvastatni a' nevek.

A' nevek felolvastatván, a' jelenlevők száma csak 159-re ment.

Elnök: Most tehát az ülés eloszlatik. Egyébiránt, jelentem: hogy este csak rendkivülileg fogok üléseket ezentul tartani, először azért; mert nem jelennek meg, másodszor mert a'tanácskozás kedv és figyelem nélkül folytattatik, 's igy az időben is semmi nyerve nincsen. Ma este nem tartok ülést, csak hónap 10 órakor — kivévén ha a' ministerelnök ur rendkivülileg akarna valamit közölni a' házzal, ez esetben 6 óráig ki lesz téve az ülésnek tartása. —

Ezzel az ülésnek d. u. 2½ ór. vége lön.

Igazitás. Lapjaink tegnapelőtti azaz 101-ik számában az urbériségi kármentesitésről szóló törvényjavaslat tördelési hibából megszakasztva közöltetvén, az, az ottani számsorozat szerint olvasandó.

Ausztria.

Bécsben, sept. 15-kén ismét crawal volt. A' zsibárus piaczon egy bolt előtt összefutott a' nép, mivel néhány buzgó schwarzgelb egyén az ott kirakott sárgafekete szalagokat mohon kezdé vásárolni. A' tömeg mindinkább szaporodott 's heves vita keletkezett a' sárgafekete szin miatt. A' jobb gondolkozásuak egy része macskazenével kisérte az utczán azokat, kik ama szalagból vásároltak. Végre a' nemzetőrség oszlatta szét a' rendetlenkedni kezdő tömeget. Következő nap ismét folytattatott a' zavar. — Az alkotmányos monarchiai egyletbe tolakodva iratják magokat. Már eddig több mint 30,000 tagja van.

A',Wien.Ztg.'irja hogy a'Szardiniával kötött fegyverszünet 30 napra meghoszabbittatott, 's reméli, hogy igy a' Szardinia és Osztria közt fenforgó nehézségek rövid időn békés uton ki fognak egyenlittetni.

Milanóból sept. 12-éről érkezett tudósitás szerint Radeczki már több napok óta a' fővárosban és más városokban a' hadsereg ellen intézett felkelésnek jött nyomára, melly a' fegyvernyugvás alatt némelyeknek czélja volt. Ezért sept. 11-kén éjjel és 12-kén reggel a' városbóli kijárásokra ágyutelepeket szállitott 's a' hadsereg biztositása végett egész Milanot nehéz lőszerekkel fenyegeti.

Németország.

A' ,Fr. O. P. Z.' sept. 8-ról Bernbe Turinból irt levelek szerint jelenti, hogy a' béke Osztria és Szardinia közt már megvolna kötve. Ez egyesség szerint az utóbbi öt millio hadköltséget fizetne az előbbinek. A' békekötés főpontja véd- és dacz-szövetség volna a' két hatalom közt a' francziáknak netaláni fegyveres közbejövetele ellen.

Frankfurt, sept. 9. Az uj ministerium teljesen megalakult s következő tagokból áll: Dahlmann elnök; Arnim báró, külügy; Mayern (bécsi) ezredes, hadügy; Stedtmann belügy; Hermann pénzügy, és Compes igazságügyminister.

Poroszország. Berlin, sept. 6. A' pártok harczot vinak egymással élethalálra. A' baloldal, mellybez Rodbertus és Berg, követőivel együtt szegődött, feltétlenül fen akarja tartani a' gyülésnek aug. 9-én hozott határozatát; a' jobb oldal ellenben ép olly határozottan nyilatkozik a' ministerium mellett.

Sept. 7. A' csata a' ministerium részéről vesztve van; a' baloldal győzött. A' ministerium megbukott, csak uj kabinet alakitásaig marad együtt, melly bizonyosan sok nehézséggel lesz összekötve. Az izgatottság rendkivüli, mindazáltal zavaroktól nem igen tarthatni ezen eredmények miatt. A' katonaság e' szavazat által mélyen sértve érzi magát. Sebes léptekkel haladnak a' veszedelem felé.

Olaszország.

Sziczilia. Az ,allg. öst. Z' irja, hogy Sziciliában minden hátrafelé megy, 's a' seregek, mellyek a' szigetnek Bourbon járomtóli megszabaditásáért küzdöttek, ellankadtak. Különösen Palermoban ismét igen hajlandó a' népség a' nápolyi király uralma alá térni. Egy nyilatkozatban II. Ferdinand ismét a' két Sziczilia királyának kiáltatik ki.

Szardinia. Alfieri uj ministeriuma felszólitólag irja a' régibb lombardi consulta elnökének Casati grófnak, hogy lakhelyét Turinban válaszsza, Szárdiniának nem levén szándéka lemondani Lombardiáról. A' Radeczkival kötött fegyverszünet békekötés alapjaul nem tekintethetik.

Velencze, sept. 3. Az ideigl. kormány nemzeti kölcsönt nyit 10 millio lirára „a' lombard-velenczei tartományokbani felkelés fentartása és Velencze ótalmazása végett". Az adósságért a' lombard-velenczei tartományok kezeskednek. Velenczeért kezeskedik az aug. 13-án választott triumviratus, Lombardiáért Correnti Caesar polgár. A' kölcsön 2000 részvényre osztatik. Ki tiz részvényt ir alá a' 11-diket ingyen kapja. A' kamatok (5 száztoli) 1849-ik évi junius 30-tól fizettetnek. A' tőke 1852 dec. 31-től kezdve öt éves szakonként fizettetik vissza. E' végett minden évben 4000 részvény sorshuzás utján kihuzatik. Biztositásul a' doge-palota minden mükincsével és a' sz. Marik piacz uj készületei köttetnek le.

Pisában egy tábor alakul, melly Livorno ellen fog inditttatni, 's mellyhez a' toscanai kormány minden rendelkezése alatt álló csapatot elküldött.

A' nagyherczegségből minden oldalról sereglenek hozzá a' nemzetőrök. A' sereg főparancsnokságát a' nagy herczeg fogja átvenni.

Toscanai herczegség. Livorno. Nincs város, mellyben aug. 26-a óta nagyobb anarchia uralkodott volna. Nehány nappal az első zavar után, nyugodtnak látszott a' nép, 's csendesen hagyta bevonulni az oda rendelt katonaságot, mellynek bejövete ellen előbb határozottan nyilatkozott; mégis sept. 2 án véres összeütközésre került közöttök a' dolog. A' nép elfoglalta a' város kapuit és erősségét, 's Livornóban a' respublica kikiáltatott egy Torres nevü spanyol vezetése alatt. A' nagyherczeg sept. 4-én nehány csapat nemzetőrrel utazott oda Florenzből, a' csend helyreállitása végett.

Nápolyból aug, 29-én indult el két schweizi ezred és egy nápolyi zászlóalj Sicilia felé, mellynek megtámadása szándékoltatik.

Franczia ország.

Páris, sept. 9-kén.

A' mai ülésben a' munkaidő kérdése döntetett el. A' gyülés azt határozta, hogy azon szokások és szerződések, miknél fogva a' munkaidő 12 órára volt szabva marczius 2-ka előtt, ezentúl is sértetlenül fentartassanak. — Sibour képviselő a' közmunkák vállalkozóit a' vasár- és ünnepnapok megülésére kivánta szorittatni, de inditványa viszhangra nem talált.

Páris, sept. 11-kén.

Az utóbbi kormány alatt politikai vétségekért elitélt polgárok felsegitésére a' belügyminister 300,000 frankot kért a' nemzetgyüléstől. Már 1830-ban hasonló segélyzés nyujtatott a' restauratio alatt elitélt politikai foglyoknak. „Az 1830-iki forradalom lefizette tartozását, mond erre a' „National", a' februari forradalom is köteles lefizetni a' magáét, 's nem hagyhatja segedelem nélkül azon derék vitézeket, kik az előcsatpatban harczolva megsebesültek, 's azon elhatározó csatát készitették elő, mellyben a' forradalom végkép győztes lön.

Koenneritz bárót mint a' szász király rendkivüli követét és teljhatalmu ministerét Bastide a' belügyminister ma Cavaignac tábornoknak bemutatta.

A' „Peuple" és „Peuple français" czimü hirlapok gérantjai (amaz Proudhon, ez pedig Génoude lapja,) 200 franknyi birságra és egy havi fogságra itéltettek, minthogy a' biztositék lefizetése nélkül adták ki a' nevezett lapokat.

Nagybritannia és Irland.

Az angol lapokban semmi fontosabb hir nincsen. A' Times egy hosszu czikket közöl az Ausztria által elfogadott angol-franczia közbenjárásról. Azt állitja, miszerint két terv van készen az egyezkedés alapjaul szolgálandó. A' közbenjáró hatalmasságok, későn használva fel azon ajánlatot, mit Ausztria a' goitoi csata előtt tett, az osztrák birodalom határszéleül Mincio folyamot kivánják vétetni; ezen felül Velencze szabad várossá alakulhatna Hamburg vagy Lübek példájára. Annyi bizonyos, hogy e' szerint a' nélkül hogy Ausztria felette megcsonkittatnék, Franczíaországnak kivánatai Olaszországra nézve teljesittetnének, — de ez által Lombardia sorsa még nem volna eldöntve. Ennek határát Sardiniához kapcsolni, talán még legkedvezőbb megoldása lenne a' kérdésnek, de ez a' kedélyek mostani hangulata miatt alig eszközölhető. Ha pedig Milano köztársasággá vagy független fejdelemséggé alakittatnék, ez ezen városnak előbb utóbb vesztét vonná maga után, 's Franczíaországnak egy kevésbbé lelkismeretes főnök alatt mint Cavaignac uj interventiora nyitna utat.

A' másik terv, mi az osztrák kabinetnek 's a' német államférfiaknak is jobban tetszik, abból állana, hogy a' lombard-velenczei tartományok külön királysággá alakittatnának, a' császári ház idősb ágának uralkodása alatt. Ezen állam független alkotmányt és egészen olasz igazgatást kapna, 's Ausztriával barátságos egyesség által hozatnék kapcsolatba. Azonban ezen terv valósitását igen nehezíti azon körülmény, hogy nagy osztrák haderő áll készen a' Mincio és Ets folyók vonala védelmére.

A' Times ezek után elősorolja mindazon körülményeket, mik Ausztriát engedékenységre határozhatják; 's ezek közt legfontssabbnak látja azt, hogy Franczíaország teljesen készen áll a' fegyveres interventióra; mi ha megtörténnék, a' Times szerint a' legnagyobb szerencsétlenség volna.

Schweiz.

Hecker elutazott Amerikába, mind a' mellett, hogy kevéssel ez előtt pletykának nyilvánitá azon hirt, mintha Európát el akarná hagyni. Egy nyilvánosságra bocsátott levelében azt mondja, hogy a' tétlenség és megromlott egészsége kényszeritik elutázni azon földrészre, melly óhajtásainak tárgya volt, hogy ott a' nagy köztársaság törvényeit, a' szabadság népét harczban és békében ismerni tanulja. Reméli, hogy őni fog egy jobb kor, melly őt Europa partjaira visszahivandja.

HIVATALOS HIRDETÉSEK.

Váltótörvényszéki idézés.

2975. sz. (3—3)

Jánossy Sándor, kinek jelenlegi hol tartózkodása nem tudatik, az ellene Adler Gáspár által inditott 650 pftos váltóügynek 1848 oct. 20-ik napján reg. 9 órakor leendő tárgyalására azon megjegyzéssel idéztetik, miszerint azon esetre, ha a' fen kitett határidőben sem személyesen, sem törvényes képviselője által meg nem jelenne, az ügy Bangha Jáaos v. ügyvéd részére kinevezett gondnok közbenjöttével minden esetre tárgyaltatni fog.

Pozsonyi e. b. vtszék 1848-ki sept. hó 4-én.

Köröztetések.

B. 8190. 2—3

2815 r.ő.

Pestváros fölirása következtében közhirré tétetik: miszerint Végh Antal helybeli vagyonbukott illatszerárus ellen 1848 julius 31-én 10169 sz. a. Pestváros törvényszéke által hozott itélet szerint kimondatott, hogy bukása hamissággal párosult, 's egyszersmind elhatároztatott, hogy bukott jövőre váltókat ki nem adhat, a' törvény előtt hitelességgel biró kereskedési könyvet nem vezethet.

Kelt Budapesten, sept. 7-én 1848.

8914. 2—3.

2988. r.ő.

Temesmegye fölirása folytán Brau Vilmos knézi lakos folyó évi aug. 14. óta eltévedt lovának leirása köröztetik: egy harmad-fü sárgapej szörü, jobb hátulján K bélyegü kanczа ló.

84

Kelt Budapesten, septemb. 8-kán 1848.

5034 (2—3)

192

Schlesinger Judás lajtapordányi füszer és szatocsi árukkal kereskedő, kereskedési czimét az 1848: 16. t. cz. szerint a' Sopron m. bizottmány előtt ezen szavakkal „Schlesinger Judás" bejegyeztetvén, ez közhirré tétetik.

(2—3)

Báró Prónay Albert ur felperessége alatt, nógrádmegyebeli Becske helységébe 's határába behozandó összesitéssel járó tagositás iránt inditott pernek folytatólagos felvételére, folyó 1848-ik évi novemberhó 14-ik napját rendelvén, minden ebben érdekletteket aképen idézem Nógrádmegye B. Gyarmat mezővárosába: hogy akkoron birói székem előtt megjelenvén, jogaikra felügyelni el ne mulasszák, — különben is a' törvényt biró segédjeimmel kiszolgáltatandom, — mi ezennel országszerte közzé tétetik.

Kelt B. Gyarmaton, sept. 12. 1848.

Horváth Elek
nógrádmegyei első alispán.

B. 8934. 2—3.

3032 r. ő.

Gömörmegye részéről gyermekvesztés miatt főbenjáró perbe fogott Bortak Susanna büne elkövetésében részvéttel terhelt csucsonyi lakos Szőlős Istvánné, kinek holléte nem tudatik, személyes leirása, köröztetik.

A' nevezett nő: Alacsony szikár termetü, kissé előre hajlott nyaku, 45—50 eves, két neveletlen gyermeknek anyja.

Kelt Budapesten, september 8-kán 1848.

B. 8930. 1—3.

2998 r. ő.

Sopronváros részéről Grosz Dávid és Boscovitz József tolvajság gyanujával terhelt 's megszökött zsidók leirása köröztetik.

Grosz Dávid 36 éves Trencsén városi születésü, héber vallású, nőtelen állapotú, pipakereskedő, izmos testalkotásu, 5' 4'' 2''' magosságu, hoszszukás képü, sápadt arczszinü, fekete barna haju, magas homloku, világos barna szemöldökü, kékes szürke szemü, terjesztett orrú, kicsin száju, teljes apró fogu, fekete bajuszu, szabályszerő orrú. Különös ismertetőjel: homlokán a' jobb szem felett egy az orr felé futó sebhely látszható, bal lábán hiányzik az öreg lábuj. Öltözete: ing, gatya, violaszin világos mellény, magával vitt két puha fából készült mankót. Beszel: németül, tótul.

Boscovicz József 60 éves varsói születésü, budaujteleki lakos Szécbold házban 289.sz.a, héber vallású, házas állapotu kiskereskedő, közép testalkotásu, 4' 1'' 1½''' tojásdad arczu, egészséges arczszinü, összecsavarodott haju, magas homloku, alig látszható szemöldökü, barnás szürke szemü, lefelé kanyarodott kisded orrú, szabályos száju, rövid kerekded állu, öltözete barna krispin fekete bársony hajtókákkal 's fekete gombokkal, zöld mellény, setétkék nadrág; beszél magyarul, németül, tótul és lengyelül.

Kelt Budapesten, sept. 8-án 1848.

B. 8946.

3050. r. ő. 1—3

Gyilkosság vétkeért terhelt Maros-Székben kebelezett buzaházi lakos Páskuly Györgynek, ki befogatása elöl szökéssel menekült, személyes leirása köröztetik.

Személyes leirás.

Nemes marosszéki buzaházi Páskuly Györgynek, ki is 24 éves, görög vallásu, közép testalkotásu, jóforma széles vállu, kerek fejü, kurta széles ábrázatu, nagyocska száju, tompa vastag orru, kék szemü, vastagocska fekete szemöldökü, szöke kerek ábrázatu, kaczagó beszédü, szálas sárgaszin bajuszu, tömött fejér, fogu, rövid homloku, sárga haju, sok beszédü, beszél magyarul, keveset oláhul, egyenes lépésü, viselt harisnyát, szokmányt és egy piros mejjre valót, hol czifra szőttes lájbit, a' nyakát szokta járni nagy veres fakadék.

Ezen szökevény fölkerestetvén, biztos őrizet alatt nemes Marosszék börtönébe kisérendő.

Kelt Budapesten, september 8-dikán 1848.

B. 8558. 1—3

3017. r. ő.

Székes-Fejérvár felirása folytán Molnár István által Veszprémmegyében kebelezett Szentkirályt szabadon talált 's a' hatóság kezéhez letett arany czilinder óra leirása köröztetik: hátulsó részén fekete rózsa. fehér czim lapján római számok, takaró lapján „Huis" név nyomtatott betü látszik, az óra rövid arany láncson függ.

Kelt Budapesten, sept. 8-kán 1848.

Csődök.

7850

ig 1—3

Gömörmegye felirása szerint Rimaszombat városa törvényszéke által kebelükbeli László István és neje Hegedüs Maria ellen saját kérelmükre csőd nyittatván—a' hitelezők megjelenésére f. e. november 7, 8, és 9-dik napjai tüzettek ki — ideiglenes tömeggondnokká Lengyel Ferencz, perügyelőül pedig Kvasznay Ernő rendeltetvén: mi azzal tétetik közzé, hogy a' hitelezők követeléseiket, a' mondott város törvényszéke előtt a' kitett határidőre bejelenteni elne mulasszák, különben azontul figyelembe vétetni nem fognak. Kelt Budapesten, sept. 12. 1848.

7942

ig 1—3

Veszprémmegye jelenti, miszerint kebelebeli Karakó — szörcsöki haszonbérlő izraelita ellen csőd nyittatván— a' hitelezők megjelenésére f. e. novemb. hó 9, 10, és 11-dik napjai tüzettek ki — ideiglenes gondnokká egyszersmind Kun Géza, perügyelővé pedig Stassik Ferencz rendeltettek, melly határidőre a' nevezett megye törvényszéke előtt az illető hitelezők követeléseiket mulhatatlanul beadják, különben későbben figyelembe vétetni nem fognak. Kelt Budapesten, sept. 14. 1848.

7943

ig 1—3

Gömörmegye felirása szerint Rosnyó bánya városa tanácsa által Markó Julianna, néhai Kirchmayer Samuel özvegye, mint emlitett férje vagyona kezelője ellen csőd nyittatván — hitelezőinek összejövetelére f. e. december holnap 15, 16 és 17 napjai tüzettek ki, — tömeggondnokká ideiglenesen Kovács István tanácsnok, perügyelővé pedig Csaplovics Samu neveztetvén — ez azzal tétetik közzé, hogy a' hitelezők a' mondott város törvényszéke előtt a' kitüzött határidőre követeléseiket bejelentsék, különben későbben figyelembe vétetni nem fognak. Kelt Budapesten, sept. 14. 1848.

7826

ig 1—3

Pestmegye csődtörvényszéke felirása szerint vagyonában bukott aszodi izraelita Bernát Mihály ellen csőd nyittatván, hitelezőinek ezen csődtörvényszék előtti megjelenésére f. e. october 26, 27 és 28 napjai tüzettek ki, ideiglenes tömeggondnokká Pataki János, perügyelővé pedig Primayer János h. ügyvéd neveztetvén—mi azzal tétetik közzé, hogy a' hitelezők követeléseiket mondott helyen és időben bejelenteni elne mulasszák, különben későbben tekintetbe vételni nem fognak.

Kelt Budapesten, sept. 11. 1848.

Megsemmmitések.

7236

ig 1—3

Pest városa felirása szerint Perger György helybeli kereskedő kérésére következő „Gebrüder Perger" czim alatt kibocsátott, 's a' folyamodó által f. e. augustus 22. elvesztett, annál fogva mindazonáltal, minthogy fizetési határidőt magokban nem foglalnak váltótörvényszékileg meg nem semmisithető váltó levelek u. m.

Danichs Vasa Belgrádon novemberi vasár 1847. 240 fr. 15. król
Theodorori Sava Belgrádon mart. vásár 1848. 333 frtról.
Link József Pancsováról august. vásár 1847. 352 fr. 30 kr.
novemb. vásár 1848. 270 „ —
Szubodics Gergel Pancsováról jun. vásár 1847. 480 „ 45 kr.
Kamadina Vusko Belgrádon novemb. vásár 1847. 222 „ 45 kr.
Akkimoics György Belgrádon mart vásár 1848. 137 „ 30 kr.
Thomics Theod. R. Zemlin martius vásár — 389 „ 2 krrokról

kiadott váltók Pest városa tanácsa által megsemmisitetvén, ez ezennel közhirré tétetik. Kelt Budapesten, septemb. 16. 1848.

7825 1—3

ig

Debreczen városa felirására, ottani lakos és kereskedő néhai Nagy József örökösei folyamodása folytán következő két rendbeli nevezetesen „Breuer et Sohn" részéről 2853. vftról 's 17 król szóló, 1841. évi jun. 24. betáblázott — továbbá Samuel F. Goldberger részéről 1833 vftról 's 26 król szóló, ugyanazon napon betáblázott, már kifizetett, de kifizetésük után eltévedt számviteli jegyzékek, hogy ha jelen hirdetmény keltétől számitandó egy év és nap alatt az igényt tartók magukat a' nevezett város tanácsa előtt nem jelentenék kitábláztatni fognak.

Kelt Budapesten, sept 11. 1848.

Hirdetés.

1—3

Miután tapasztaltatott, hogy az ország némelly törvényhatóságai a' kiállitandó magyar honvédsereg számára szükséges ruháztatást és felszerelést létrehozni nem képesek, — ennélfogva minden kereskedők, gyárnokok, iparüzők és kézmüvesek, mint nem különben egyéb szállitók — irásbeli ajánlatuk benyujtására — posztó, vászon és börnemüek szállitása iránt, mellyek fekete csákók, szürke köpönyegek és barna attilákra, foszlányok, táborsapkák, magyar kék nadrágok, nyakravalók, fehérruhák, bakancs és huszárcsizmák, borjubőr tarisznyák, — fekete szijazással, töltéstáskák fekete szijazással, fekete vállszijak, fegyverszijak kiállitásra szükségesek — felszólittatnak, — ugy szinte ajánlatok kész köpenyegekre — 7 fttal — magyar bakancsokra 2 ft 36 krral — és csizmákra 3 ft 36 krral elfogadtatnak, — ezen szükség sürgetősége miatt, azonban csak a' legrövidebb szállitási határidő fog tekintetbe vétetni, minthogy a' sereg közönséges szükségei fedezése külön árverés utján fog tárgyaltatni.

A' szállitandó tárgyak minősége az ó-budai ruházati biztossági minták szerint megbiráltatik.

Irásbeli ajánlatok a' magyar hadministeriummal korlátozás nélkül minden nap és órában minél előbb benyujtandók, mellyekre nézve a' egrövidebb idő alatt fog elhatározás adatni.

A' magyar hadügyministeriumtól Budapesten sept. 16. 1848.

Pályázat.

(2—3)

Az oraviczai bányászati számvevői hivatalnál egy megürült járulnoki állomás 300 ptnyi évenkénti fizetéssel 's illy állomások legközelebb más magyar bányászati számvevői hivataloknál is betöltendők levén; az ezen állomásokra folyamodni kivánók, felszólitatnak, hogy jó előmenetellel végzett bányászati tudományokról bizonyitványokkal kellően támogatott kéréseiket 14 nap alatt az illető elöjáróságok utján, vagy ha álladalmi szolgálatba nem lennének, közvetlenül a' magyar pénzügyministerium bányászati osztályánál adják be,

Budapesten, septemben 13-án 1848.

Birói árverés.

3—3.

Pfanzert József részére idősebb Fáy Antal ellen f. é. julius 19-kén teljesitett kielégitési végrehajtás következtében Zabolcsmegyei Bogáti helységben levő 2725⅛₆ hold rész ingatlan birtok, mellyben van 2174 hold és ⅛₆ majorsági birtok, 485⅝₆ urbériség, 65⅝₆ hold foglár, az ezen, és a' majorsági földeken lévő épületekkel együtt f. e. november 3-án árverés utján el fog adatni.

Kelt Petneházán, aug. 5-én 1848. Szegedy István,
Szabolcsmegyei végrehajtó sz. biró.

2—3.

Árverés.

F. e. september 19-kén délutáni 3 órakor, három-korona utcza 97. sz. alatti házban több rendbeli bútorok, aranynemüek, rubák és lakatosszerszámok, váltótörvényszéki végzés következtében árvereztetni fognak.

Kelt Pesten, 1848-ki sept. 15-kén.

Geist György,
kiküldött végrehajtó.

Vasmegyében kebelezett Szent Iványi, és Jákfai helységek határaiban — Kemniczer Ferencz vasm. nemzeti őrseregbeli elhunyt századosnak ingatlan javai, u. m. egy emeletes lakóház — 13 hold belső telek — 234 hold szántóföld 187 hold rét, hózzá tartozandó gazdasági épületekkel együtt 1848-ik évi october 7-én Szent Ivánfán árverés utján örökre el fognak adatni, — előlegesen értekezhetni vasmegyei első alispán urral mint Kemniczer Ferencz végrendeletének végrehajtójával. 3—3.

Árverési hirdetmény.

Jász-Alsó-Szent-György városa boltja, városi korcsmái, kara puszтáján lévő ugy nevezett nagy harangos vendégfogadója, 9 kerekü vizi és 2 kerekü száraz malmak, folyó hó 24-kén a' város közházánál árverés utján 3 évre haszonbérbe kiadatnak. Kelt Jász alsó szent Györgyön, september 9-kén 1848. 3—3

Taczman Mihály,
főjegyző.

Birói árverés.

Pestmegyei Pócsmegyer helységben özvegy Sebestyén Dánielnének lefoglalt borai hordostul, egy prés és egy 175 akós szüretelő kád folyó sept. hó 24-én délután 3 órakor birólag elárvereztetnek. 1—2

Kelt Pesten, sept. 71-én 1848.

Vörös Endre, végrehajtó esküdt.

Névváltoztatások.

8881.

B. 1—1.

Schvimm testvérek vezetéknevüknek Endrei-re átváltoztatás megengedtetvén, ezennel országszerte kihirdettetik.

8813.

B. 1—1.

Seidenschvartz Sándor vezetéknevének Selymesy-re átváltoztatása megengedtetvén, ezennel országszerte kihirdettetik.

8470.

B. 1—1.

Cserta János vezetéknevének Cserey-re átváltoztatása megengedtetvén, ezennel országszerte kihirdettetik.

8811.

B. 1—1.

Tauber Vilmos vezetéknevének Galambffy-ra átváltoztatása megengedtetvén, ezennel országszerte kihirdettetik.

8824.

B. 1—1.

Zimmermann testvérek vezetéknevüknek Acsádi-ra átváltoztatása megengedtetvén, ezennel országszerte kihirdettetik.

8837.

B. 1—1.

Jakubicska László vezetéknevének Csermendi-re átváltoztatása megengedtetvén, ezennel országszerte kihirdettetik.

8865.

B. (1—1.

Szudarovics Balázs, Pál és János testvérek vezetéknevüknek Sudár-ra átváltoztatása megengedtetvén, ezennel országszerte kihirdettetik.

7983.

B. 1—1.

Zarubszky János vezetéknevének Véghelyi-re átváltoztatása megengedtetvén, ezennel országszerte kihirdettetik.

8872.

B. 1—1.

Rauth József nyugalmazott százados vezetéknevének Málnásy-ra átváltoztatása megengedtetvén, ezennel országszerte kihirdettetik.

8873.

B. 1—1.

Weisz Armin ujhelyi lakos és orvos tanár vezetéknevének Fehéry-re átváltoztatása megengedtetvén, ezennel országszerte kihirdettetik.

9330.

B. 1—1.

Stolczer József vezetéknevének Favári-ra átváltoztatása megengedtetvén, ezennel országszerte kihirdettetik.

8874

B. 1—1

Geiger József vezetéknevének Hegedüs-re átváltoztatása megengedtetvén, ezennel országszerte kihirdettetik.

8878

B. 1—1.

Kalabusz István vezetéknevének Karpáti-ra változtatása megengedtetvén, ezennel országszerte kihirdettetik.

8879. 1—1.

B.

Miladinovich Szilárd dávidvagási g. cath. lelkész vezetéknevének Kelemesy-re változtatása megengedtetvén, ezennel országszerte kihirdettetik.

8880. (1—1)

B.

Niekl Móricz vezetéknevének Miklósy-ra átváltoztatása megengedtetvén, ezennel országszerte kihirdettetik.

8895. (1—1)

B.

Hadzsits Döme vezetéknevének Hadfi-ra átváltoztatása megengedtetvén, ezennel országszerte kihirdettetik.

9315.

B. 1—1.

Brunner Pál és Ignácz ő felségének nevét viselő huszár ezred fő és alhadnagy vezetéknevüknek Kutassy-ra átváltoztatása megengedtetvén, ezennel országszerte kihirdettetik.

9323.

B. 1—1.

Klein Frigyes vezetéknevének Parányi-ra átváltoztatása megengedtetvén, ezennel országszerte kihirdettetik.

Nyomatott a' m. k. egyetemi nyomdában. — Felelős szerkesztő Gyurmán Adolf.